Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 29 | Łódź, Wtorek, 3 lutego 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ט״ז שבט תרצ״א | № 29

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

יודישע קליינהענדלער בעדראהט

צו פערלירען זייער עקזיסטענץ

פראיעקט צו שאפען ביי די פאבריקען געוועלבלעך

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין וואַרשא איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון לאָדזער פאַבריקאַנטען מיט פאָרשטעהער פון האַנדעלס־מיניסטעריום און אַרבייטס־מיניסטעריום וועגען ביליגער מאַכען די פרייזען פון טעקסטיל סחורות. די פאַבריקאַנטען האָבען גישט אַרויסגעוויזען קיין גרויסען חשק אַראָפצולאָזען פון די פרייזען.

בעת עס איז בעטראַכט געוואָרען די פראגע וועגען פערלייכטערען די עקזיסטענץ פון די אַרבייטער איז מצד דער רעגירונג אַרויסגערוקט געוואָרען פאָלגענדער פלאַן.

ביי יעדער פאַבריק ווערט געשאַפען אַ פאַבריקס געוועלבעל, די אַרבייטער בעקומען אויסגעצאַהלט זייערע שכירות אין באָנעס, פאַר וועלכע זיי קענען קויפען אין די פאַבריקס־געוועלבלעך פערשידענע סחורות. דאָס וועט ברענגען דערצו אַז די סחורות וועלען קענען ביליג פערקויפט ווערען, ווייל עס וועלען אויסגעמיטען ווערען די פערמיטלער און די קליינע סוחרים. דער... האָבען די רעגירונגס־פאָרשטעהער אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז די פאַבריקאַנטען זאָלען צו די סחורות, וואָס וועלען פערקויפט ווערען אין די פאַבריקס־געוועלבלעך ניט צורעכענען קיין פערדינסט, עס זאָל נאָר צוגערעכענט ווערען די אַדמיניסטראַציע קאָסטען.

דער דאָזיגער פלאַן האָט אין די יודישע סוחרישע קרייזען אַרויסגערופען אַ גרויסע בעאונרוהיגונג, ווייל אויב ער זאָל פערווירקליכט ווערען וואָלט עס בעדראָהט די עקזיסטענץ פון די יודישע קליינהענדלער.

דייטשלאנד זאל ארויסטרעטען פון פעלקער־בונד

פאדערען די היטלעראוויצעס

בערלין, 2 (כפ. טעל.) היינט פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר אויסערליכע ענינים ביים דייטשען פאַרלאַמענט. מיניסטער קורציוס האָט אָפגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער לעצטער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע אין גענף.

די היטלער־אַוויצעס האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג אין וועלכען זיי פאָדערען אויף די רעגירונג, צו מאַכען אַלע פאָרברייטונגען בכדי אַרויסצוטרעטען פון פעלקער־בונד. דער פאָרשלאָג פון די היטלער־אַוויצעס איז אָפגעוואָרפען געוואָרען מיט 15 שטימען געגען 11. פאַר׳ן פאָרשלאָג האָבען געשטימט, אַ חוץ די היטלער־אַוויצעס, די דייטש־נאַציאָנאַלען און די קאָמוניסטען.

בלוטיגע קאמפען

צווישען סטודענטען אין שפאניען

מאַדריד, 2 (ספ. טעל.) אויף דער אוניווערזיטעט אין סעוויליע זענען ווידער פאָרגעקומען פערביסענע קאַמפען צווישען די סטודענטען פון דער אוניווערזיטעט־פעדעראַציע און די מיטגלידער פון קאַטוילישען סטודענטען־פערבאַנד.

אין דעם קאַמף זענען איניגע סטודענטען שווער פערוואונדעט געוואָרען. אויף דער אויפאָרדערונג פון רעקטאָר איז די פאָליציי אַריין אין אוניווערסיטעט און ליקווידירט דאָס געשלעג.

פראצעס פון מאיאר קובאלא

וועט פארקומען אין די נאהענטסטע טעג

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) נעכטען האָט דער פּולקאָווניק זיילינסקי, פראַקוראָר פון מיליטערישען קרייז געריכט פאָרגעשטעלט די אַקטען וועגען דעם מאַיאָר קובאלא זיין פאָרגעזעצטע מאַכט, וועלכע האָט בעשלאָסען פאָרצוברייטען דעם בעשולדיגונגס אַקט.

דער פראצעס געגען מאַיאָר קובאלא וועט פאָרקומען אין די נאָהענטסטע טעג און וועט וואַהרשיינליך בעטראַכט ווערען ביי פערמאַכטע טירען.

ווי בעוואוסט איז מאַיאָר קובאלא מיט איניגע טעג צוריק אַרעסטירט געוואָרען פאַר אָנשרייבען און צושיקען אַ מעמאָריאַל אין וועלכען ער אַטאַקירט די טעטיגקייט פון פּולקאָווניק ראַסקי.

32 טערקישע אויפשטענדיגע פערמפשט צום טויט

אנגארא, 2. (ספ. טעל.) אין פראצעס געגען די אויפשטענדיגע אין מענעמען האָט דאָס קריגס־געריכט פערמשפט 32 פערזאָן צום טויט.

א שרעקליכער פאטער־מארד פון א 16-יעהריג יונגעל

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין דער קאָלאָניע גאָניוולק האָט דאָס 16־יעהריגע יונגעל אַנטאָני זאַוואַדקא געשאָסען זיין פאָטער דעם 50־יעהריגען פראַנציששעק מיט אַ רעוואָלווער אין רוקען און דערנאָך איהם איבערגעשניטען מיט אַ מעסער דעם האַלז.

נאָכ׳ן אויספיהרען דעם מאָרד איז דאָס יונגעל געקומען אויפ׳ן פאָליציי פאָסטען אין זשעלעכאָוו מיטברענגענדיג מיט זיך די מאָ״ד מכשירים.

דאָס יונגעל האָט זיך שוין לאַנג אַרומגעטראָגען מיט׳ן געדאַנק צו ערמאָרדען זיין פאָטער און צו דעם צוועק האָט ער ביי איהם אַרויסגעגנבעט זיין רעוואָלווער און זיך פערזעהען מיט אַ שאַרף מעסער.

די סבה פון מאָרד זאָל זיין די שנאה, וואָס דער ערמאָרדעטער פאָטער האָט געהאַט צו דעם יונגעל. דער יוגענטליכער פערברעכער איז אַרעסטירט געוואָרען.

צו די ה״ה גנבים!

אזוי ווי מען האָט בגנב׳עט ה׳ פ. עזראַקאָווסקי (ווסכאָדניא 56) שבת צווישען 6 און 7 פאַרנאַכט, וועט געבעטען זיך צו פערשטענדיגען אָדער ביי מענדעל ציינגיבער (וואָלבאָרסקא 19) אָדער ביי נ. קאַפער (קאַמיענא 16).

דיסקרעציע געוויכערט! עס וועט ווערען ערלעדיגט בעסער, ווי איהר וועט עס פערקויפען.

ארעסטירט 20 קאמוניסטישע אגיטאטארען אין ליטע

בערלין, 2 (ספ. טעל.) פון קאָוונא מעלדעט מען, אז די ליטווישע פאָליציי האָט אויף דער גרעניץ אין איינזיגע געגנעס אַרעסטירט איבער 20 קאָמוניסטישע אַגיטאַטאָרען. עס איז אויך קאָנפיסקירט געוואָרען אַ גרויסע צאָהל קאָמוניסטישע ליטעראַטור.

דעם הארציגסטען בייליד דער
פאמיליע גאלדמאן
צוליב׳ן פלוצלינגען טו׳ט פון זייער אונפערגעסליכער טאָכטער און שוועסטער
נ״ע שרה׳לע
דריקען אויס
חוהט׳שע און מענדעל פערעלבערג
זייט געטרייסט!

אינזער חשובען שיף
ה׳ ה. שפאנצער און פרוי
צוליב׳ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען ברודער און שוואָגער
נ. ע. מענדעל
דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
פערסאנאל פון דער פירמע
„KONFEKPOL“
אין לאדז, פלאץ וואלנאָשי 6
1022

50 יובילעאום-קאמיטעט לכבוד שלום אש אין לאדז. 50
זאל „פילהארמאניע“ נארוטאוויטשא 20
זונטאג, דעם 8 טען פעברואר, האלב 9 אזייגער אין אָוונט קומט פאָר א
גראנדיעזע יובילעאום-פייערונג
לכבוד דעם גרויסען און בעליבטען דיכטער
שלום אש
מיט דער בעטייליגונג פון העלדען פון יובילאר

I.
1) איינלייטונג – רעד. י. אונגער,
2) רעדע וועגען שלום אש – ד״ר ז. עלענבערג,
3) בעגריסונגען,
4) שלום אש דער קינסטלער, רעפעראט – יצחק קאצענעלסאָן,
6) רעדע פון יובילאר.

II.
1) שלום אש הימן, טעקסט ישראל ראבאָן, מוזיק קאָמפ. העניך קאָהן,
2) קלאסישע ווערק און פאָלקס־לידער – כאָר אונטער לייטונג פראָפ. פייווישיס,
3) סאָלאָ געזאנג – פּול. ס. קאָפיוניאַק,
4) רעציטאַציעס פון שלום אש׳ס ווערק – דער יובילאר און י. מאָשקאָוויטש.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטש 20.
50 50

אכטונג סוחרים,
וועלכע האנדלען מיט קישקעס!
מיר מאַכען בעקאַנט, אַז דעם 31/1 איז געגרינדעט געוואָרען אַ פעראייניגונג פון סוחרים פון קישקעס ביים ס. לינאַל. העגדלער-פעראיין צעגיעלניאַנא 15. עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ צייטווייליגע פערוואַלטונג פון די ה״ה: ש. מילשטיין, וויט לסאָהן, י. הערשקאָוויטש.
מיר פאָדערען דערמיט אויף אַלע סוחרים פון דער דערמאָהנטער בראַנזשע זיך צו פערשרייבען אַלס מיטגליעדער דורכ׳ן סעקרעטאַריאַט צעגיעלניאַנא 15 פון 6–9 אָוונט.
די צייטווייליגע פערוואַלטונג.

Absolwent
szkoły włókienniczej (wydział tkacki) z praktyką fabryczną, po odbyciu służby wojskowej, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia.
Wajkself sz, Łąkowa 2

Uczenica VII kl.
udziela lekcyj, tanio.
Dowiedzieć się:
E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

סענסאַצ. ווענדונג אין דער אויספאָרשונג

וועגען דעם אָנפאַל אויף פּוזשיצקי'ן

מיט דער קויל האָט מען קיין שטיק פּאַפּיר נישט געקענט אַדורכשיסען

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די אויספאָרשונג אַרום דעם אָנפאַל אויף פּוזשיצקין דעם הויפּט-עדות פון דער בעשולדיגונג אין דעם פּראָצעס וועגען געפּלאַנטען אַטענטאַט אויף מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אָנגענומען אַ סענסאַציאָנעלע ווענדונג. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די קויל וועלכע מען האָט אַרויסגענומען פון פּוזשיצקיס קאָפּ איז געוועזען נישט פון מעש נאָר פון בליי אַזאַ קויל וואָלט נישט נאָר נישט געקענט אַדורכשיסען אַ מענשליכען קאָפּ נאָר אַפילו אַ בלאַט פּאַפּיר וואָלט זי נישט געקענט אַדורכקלאַפּען. עס איז דעריבער ענטשטאַנען אַ גרויסער פערדאַכט, אַז די גאַנצע מעשה מיט דעם אָנפאַל איז אַ פּשוטע סימולאַציע. עס זענען אויך פאַראַן עדות וואָס האָבען פּוזשיצקין געזעהען אין רעמבערטאָוו, די קאָנטראָל, וואָס די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט איבער דער בעוועגונג פון אויטאָס דעם שבתדיגען טאָג דורך דער רעמבערטאָווער ראָגאַטקע האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין דעם טאָג זענען פון וואַרשאַ קיין רעמבערטאָוו געפאָהרען 132 אויטאָס, אַזוי אַז עס איז שווער פעסטצושטעלען מיט וועלכען אויטאָ מען האָט פּוזשיצקין געפיהרט. מען גלויבט אָבער, אַז גיכער פון אַלץ איז די גאַנצע געשיכטע אויסגעטראַכט געוואָרען פון פּוזשיצקי, זיין געזונד צושטאַנד האָט זיך שוין פערבעסערט און ער איז שוין כמעט אינגאַנצען געזונד. עס האָבען זיך אויך היינט פערשפּרייט קלאַנגען, אַז פּוזשיצקי וועט אַרעסטירט און אָבגעפיהרט ווערען אין תפיסה, אַ בעשטעטיגונג פון די דאָזיגע קלאַנגען זעהט מען אין דעם פאַקט וואָס ביי זיין בעט וואַכט כסדר אַ פּאָליציאַנט.

פאַר אַ פעראייניגונג צווישען די פראַקעס און פּ. פּ. ס.?

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין וואַרשאַ האָט זיך פערשפּרייט אַ סענסאַציאָנעלער קלאַנג, אַז עס זאָל קומען צו אַ שלום צווישען יאַוואָראָווסקין און די פּ. פּ. ס.

ווי בעוואוסט איז יאַוואָראָווסקי פאָרזיצענדער פון וואַרשאָווער שטאָט-ראַט און גלייכצייטיג פיהרער פון די פראַקעס, וועלכע האָבען אין שטאָט-ראַט אַ גרעסערע פראַקציע, איצט, ווי מען שמועסט, זאָל ווידער קומען צו אַ פעראייניגונג פון ביידע גרופּען, הויפּטזעכליך צוליב דער צוזאַמענאַרבייט אויפ'ן געביט פון שטאָט-ראַט.

איבער אַ מיליאַרד ליר דעפיציט

אין איטאַליענישען מלוכה-בודזשעט

רוים, 2 (ספּ. טעל.) אין חודש דעצעמבער פון פעראַנגענעם יאָהר האָבען די הכנסות פון מלוכה-אוצר בעטראָפען 1.543 מיליאָן ליר, די הוצאות – 1 664 מיליאָן. דער חודש-דעפיציט האָט בעטראָפען 121 מיליאָן ליר. דער צוזאַמענער דעפיציט פון 6 חדשים פון יאָהר 1930-1931 בעטרעפט איבער אַ מיליאַרד ליר.

הונדערטער יודישע עמיגראַנטען

וועלען מוזען פערלאָזען בריסק

פּאַריז, 2 (יט"א טעלעגראַפיש) די פראַנצויזישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג לויט וועלכער אימיגראַנטען, וואָס זענען איינגעקומען אין לאַנד נאָכ'ן 1 יולי 1930 טאָרען נישט בעשעפטיגט ווערען אין פראַנצויזישע אונטערנעהמונגען, די דאָזיגע פעראָרדנונג איז אַ גרויסע געפאַהר פאַר הונדערטער יודישע עמיגראַנטען, וואָס זענען נאָכ'ן דאָזיגען טערמין איינגעקומען קיין פראַנקרייך. צוליב דעם, וואָס זיי וועלען נישט בעקומען קיין בעשעפטיגונג וועלען זיי מוזען פערלאָזען דאָס לאַנד.

פּוילישער רונד-פליה איבער אפריקא

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש) נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען דער ערשטער פּוילישער לופט-פליה אַרום אַפריקאַ.

אַרום 9 אַ זייגער אינדערפריה איז פון וואַרשאַ אָבגעפלויגען אויף דעם אַעראָפּלאַן פּ. זל—ל 2 בכדי צו מאַכען אַ רונד-פליה אַרום אפריקא דער קאַפּיטאַן סטאַניסלאַוו סקאַרזשינסקי אַלס פּילאָט און דער פּאָרוטשניק אַנדזשעי מאַרקאָווסקי אַלס אָבסערוואַטאָר.

דער רונד-פליה וועט פאָרקומען אין 24 עטאַפּען און וועט אַדורכמאַכען אַ שטח פון 28 טויזענט קילאָמעטער אין משך פון 43 טאָג.

דער ערשטער עטאַפּ וועט זיין וואַרשאַ—בעלגראַד, דאַן וועט געהען אַטען, קאַירא און כאַנום.

דער אַעראָפּלאַן ווי אויך דער מאָטאָר שטאַמען פון פּוילישע פאַבריקען.

אַ באָמבען-אַטענטאַט אין יוגאָ-סלאַוויען

זאַגרעב, 2. (ספּ. טעל.) שבת אינדערפריה האָט אין לאָקאַל פון דער סטודענטישער אָרגאַניזאַציע „יונג-יוגאָסלאַוויען" עקספּלאָדירט אַ באָמבע, וועלכע האָט אָבער קיין גרויסען שאָדען נישט אָנגעמאַכט. די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע איז געגרינדעט געוואָרען דורך די געוועזענע מיטגלידער פון ראַדיטש'ס פּאַרטיי.

די פּאָליציי האָט אַ חשד, אַז דעם אַטענטאַט האָבען אויסגעפיהרט נאַציאָנאַליסטען וועלכע האָבען אין דער לעצטער צייט אָנגעהויבען אַ שאַרפען קאַמף געגען „יונג יוגאָסלאַוויען" ווייל זי האָט פערהאַלטען די אידעען פון ראַדיטשען.

ווען דער קעניג האָט זיך דערוויסט וועגען אַטענטאַט איז ער אַליין אַרויס אין דער גאַס, וואו די בעפעלקערונג האָט איהם ענטוזיאַסטיש אויפגענומען.

די אַראַבישע ווירטשאַפטליכע קרייזען פאָדערן אַ מאָראַטאָריום

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש) די אַראַבישע ווירטשאַפטליכע קרייזען האָבען זיך געווענדעט צו דער ארץ-ישראל רעגירונג מיט אַ פאָדערונג, אַז צוליב דעם שווערען ווירטשאַפטליכען קריזיס אין לאַנד זאָל פערעפענטליכט ווערען אַ מאָראַטאָריום

נאָמענס-טאָג פון מלוכה-פּרעזידענט

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש) נעכטען האָט דער מלוכה-פּרעזידענט איגנאַצי מאָשטשיצקי געפייערט זיין נאָמענס-טאָג אין קרייז פון משפחה אין דעם שלאָס אין וויסלא.

פון וואַרשאַ זענען אָנגעקומען קיין וויסלא דער פּרעמיער סלאַוועק און די מיניסטאָרען פּריסטאָר און קאָנאַרזשעווסקי. פאַרמיטאָג האָבען דעם פּרעזידענט געווינשען די פאָרשטעהער פון דער שלעזישער מאַכט. עס זענען אויך פון גאַנצען לאַנד אָנגעקומען דעפּעשען.

אויפ'ן שלאָס אין וואַרשאַ זענען אויך אָנגעקומען פיל דעפּעשען.

היטלעראַווצעס פאָדערן

פונאַנדערצולאָזען דעם דייטשען פּאַרלאַמענט

בערלין, 2 (ספּ. טעל.) די היטלעראָווצעס האָבען אַריינגעטראָגען אין פּאַרלאַמענט אַ פאָרשלאָג לויט וועלכען זיי פאָדערן אויף דעם פּרעזידענט הינדענבורג ה"ה פונאַנדערצולאָזען דעם פּאַרלאַמענט.

אַ בלוטיג געשלעג

אין אַ בית-דין-שטיבעל

איין פּערזאָן שטערבליך פערוואונדעט

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ביים רב מיכלזאָהן האָט היינט געזאָלט פאָרקומען אַ דין-תורה צווישען עטליכע קצבים. ווען דער רב האָט שוין געוואָלט אַריינגעהען אין בית-דין שטיבעל האָבען זיך פּלוצלינג אַריינגעריסען אַ חברה פון 10 מאַן, אויסגעלאָשען די עלעקטריע און מיט אייזענס, מעסער און שטעקענס אָנגעהויבען אַ ווילד געשלעג און בלוט האָט זיך געגאָסען ווי וואַסער. ערשט די אַרויסגערופענע פּאָליציי האָט ליקווידירט דאָס געשלעג. איינגע פּערזאָן זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען און אַ געוויסער יצחק עדעלשטיין איז אין אַ גוססדיגען צושטאַנד אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

בלוטיגע געשיכטע מיט 2 גאַסען-פרויען

פערנאַרט דורך אומבעקאַנטע און מערדערליך צושלאָגען. — איינע שטאַרבט פון די וואונדען

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען אין אָוונד איז אין אָכאָטע געלאָפען אַ יונגע פרוי און מיט ווילדע קולות געשריען: „ראַטעוועט מיין חברטע, מען האָט זי דערהרגעט", ווען אַ פּאָליציאַנט האָט די פרוי פערהאַלטען האָט ער בעמערקט, אַז זי איז אינגאַנצען בעגאָסען מיט בלוט. די פרוי האָט דעם פּאָליציאַנט אוועקגעפיהרט אויף די פעלדער פון אָכאָטע און דאָרט האָט מען ווירקליך געפינען ליגען אַ יונגע פרוי אָהן סמנים פון לעבען. די אַרויסגערופענע גיכע הילף האָט ביידע פרויען אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אויפ'ן פערהער וואָס די פּאָליציי האָט אַדורכגעפיהרט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען פאָלגענדער מערקווירדיגע געשיכטע:

ביידע פערוואונדעטע זענען גאַסען פרויען. ווען זיי זענען היינט אין אָווענד געגאַנגען אויף דער קראַקאָווער פאָרשטאָט זענען צו זיי פאַר'ן רעסטאָראַן „וואַרסאָוויא" צוגעקומען צוויי אומבעקאַנטע און זיי פאָרגעלעגט מיטצוגעהען מיט זיי. אַלע 4 האָבען זיך אַריינגעזעצט אין אַ טאַקסובקע. מען האָט זיך גענומען טרינקען בראָנפען און אַזוי אַרום געפאָהרען אויף די פעלדער פון אָכאָטאַ — דאָרט האָבען די אומבעקאַנטע צוגערויבט ביי די פרויען זייער גאַנץ געלד און ציהרונג און דערצו זיי נאָך מיט די הענטלעך פון רעוואָלווערן מערדערליך צושלאָגען און אַרויסגעוואָרפען פון דער טאַקסובקע. איינע פון די פרויען איז נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

ווען די פּאָליציי איז שפּעטער אוועק אויף די פעלדער פון אָכאָטאַ, בכדי אויפ'ן אָרט צונעמען שטעלען אַ פּראָטאָקאָל, האָט מען דאָרט יודער געפינען ליגען אַ שווער פערוואונדעטען מאַנספּערשוין. ווי ער האָט דערקלערט פאַר דער פּאָליציי זענען איהם בעפאַלען צוויי אומבעקאַנטע און מיט רעוואָלווערן מערדערליך צושלאָגען און אַלץ צוגערויבט. ווי די פּאָליציי איז זיך משער איז עס דיזעלבע פערשוינען, וואָס האָבען אַזוי אומברחמנותדיג צושלאָגען די צוויי גאַסען פרויען.

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע
ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל
און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם
מיר עמפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקס פון אונזער
איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע
ב. ווייגבערג
38 פּיעטריקאָווער 38
:-: טעל 143-82 :-:

DZIŚ W RADJO Godz. 22.15 Rewja z teatru Morskie Oko

קאָנקורענצלאָזער
רעפּערטואַר
פון קלאַנג-פילם-טעאַטער
CAPITOL
די נאָהענטסטע שלאָגער-פּראָגראַמען:
„רעווי האָליוואָוד"
מיט H Ordonówna, K. Hanusz
„קעניג פון די בעטלער"
מיט D. King, J. Mac Donald
„געשפּענסט פון דער אָפּערע"
מיט Lon Chaney אין הויפּט-ראָלע
„פּאָרוטשניק אַרמאַנד"
מיט Ramon Nowarro

דאָס עלעגאַנטע לאַנד קויפט איין איהר קאָסמעטיק
אין דער
איינציגער גרעסטער קאָנקורענץ-פּערפומעריע
י. דרוקער, 5 זאַוואַדזקאַ 5
טעלעפאָן 175-92
וואָס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּאַריזער פּערפומען, ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאַסיגסטע פּודערן, טואַלעט-זייפען אז"וו
בעמערקונג: צוליב'ן הערשענדען קריזיס זענען די פּרייזען פון אַלע קאָסמעטישע אַרטיקלען בעדייטענד רעדוצירט געוואָרען.
עמפּפעהלענדיג זיך דער געעהרטער קונדשאַפט, צייכן איך זיך מיט אַכטונג
PERFUMERJA J. DRUKIER, ZAWADZKA 5 TELEFON 175-92
קיין פיליאַלען בעזיצען מיר נישט

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 3 פעברואַר 1931

פאַרהאַן אַ פעלד אויף אַרבייט

אין אַ סעריע אַרטיקלען אין „פאָרווערטס" האָט דער בעוואוסטער עקאָנאָמיסט יעקב לעשטשינסקי בעלויכטען די לאַגע פון יודען אין פוילען און איצט, אין לעצטען אַרטיקעל, פרובט ער געבען אַן עצה, וואָס צו טון. מיר וועלען פרובען איבערגעבען דאָ בקיצור זיינע הויפט־אויספיהרונגען.

אין פוילען, האָבען אויך אַ סך פּאָליאַקען נישט וואָס צו טון, פונדעסטוועגען קלייבען זיי זיך נישט צו אַנטלויפען. נאָר סטאַרען זיך צו שאַפען בעסערע לעבענס־בעדינגונגען. מוזען יודען אויך מאַכען אַ סוף צו דער פּאָגראָם־שטימונג און פּאַניק־שטימונג און נעהמען זיך צו פּאָזיטיווער קאָנסטרוקטיווער אַרבייט.

דאָס הייסט נישט, אַז מ׳דאַרף זיך אָפּזאָגען פון עמיגראַציע. וואָס מ׳קען, מוז מען טון, כדי צו העלפען יודען אויסוואַנדערן פון פוילען. פאַר דער מלחמה פלעגען אַרויספאָהרען פון פוילען, אין איהרע איצטיגע גרענעצען, אַריבער 75 טויזענד יודען אַ יאָהר. איצט עמיגרירען פון פוילען סך־הכל ביי 25 טויזענד יודען אַ יאָהר.

פאַר די פּאָליאַקען איז אויך ענג און זיי עמיגרירען פון פוילען אין גרעסערע צאָהלען. די פוילישע רעגירונג שיקט עקספּעדיציעס קיין אַנגאָלאַ, קיין פּערו, קיין דרום־אַמעריקע. זי זוכט כסדר נייע עמיגראַציע־לענדער. פערשטעהט זיך, אַז יודען מוזען אויך פערגרעסערען די די עמיגראַציע.

מ׳מוז אָבער געדענקען, אַז פאַר די לעצטע 50 יאָהר זענען געווען פאַר יודען די בעסטע עמיגראַציע־מעגליכקייטען, און פונדעסטוועגען איז אין אייראָפּא נישט געוואָרען ווייניגער יודען, נאָר נאָך מיט 3 מיליאָן מעהר.

ס׳איז דעריבער אַ טעות צו מיינען, אַז די איינציגע ישועה ליגט נאָר אין דער עמיגראַציע, אויך פאַר דער מלחמה האָבען יודען זיך געהאָלפען נישט בלויז דורך עמיגראַציע, נאָר אויך דורך אַנדערע מיטלען. מוז מען דער עיקר זוכען מיטלען, ווי צו היילען די וואונדען אויפ׳ן אָרט.

ס׳איז איבריג די דיסקוסיע, צי איז בעסער פאַר יודען, צו האָבען אַ סך קרעמערס, אָדער אַ סך האַנדווערקער. דאָס לעבען אַליין גיט דערויף אַ קלאָרע תשובה. טויזענדער קינדער פון הענדלערס וואַרפען זיך צו אַרבייט, ווייל זייערע טאַטעס ווייסען, אַז „קראָמעווען" איז גאָרנישט קיין תכלית, אַז דער עיקר איז אַ פאַך אין האַנד.

אויפ׳ן גרונד פון ריין־וויסענשאַפטליכע מעטאָדען האָב איך אויסגערעכענט, אַז אין פוילען זענען פאַרהאַן מעהר פון הונדערט טויזענד איבריגע קרעמערס און הענדלערס. דעריבער מוז יעדע ווייטזעהעוודיגע פּאָליטיק שטרעבען צו פערגרעסערען נישט די צאָהל הענדלערס, נאָר די צאָהל בעלי־מלאכות און אַרבייטער.

דערפון איז נישט געדרונגען, אַז די פערהאַנענע קרעמערס דאַרף מען נישט שטיצען מיט קרעדיט, אָדער מ׳דאַרף נישט קעמפען פאַר זייערע רעכט. פערקעהרט, די דאָזיגע אַרבייט איז זעהר אַ וויכטיגע און דער „דזשאָינט" האָט אויף דעם געגעבען געוואַלדיגע פערדינסטען. אָבער איצט מוז דער „דזשאָינט" צופּאַסען זיין ווייטערדיגע פּראָגראַם צו דער ריכטונג, וואָס האַלט, אַז מ׳מוז העלפען די פוילישע יודען פערכאַפּען נייע פּאָזיציעס אין האַנדווערק און פאַבריק־אַרבייט. דער דירעקטאָר פון „דזשאָינט" ד״ר בערנאַרד כהן, מיט וועמען איך האָב וועגען דעם געשמועסט, איז אויך מסכים מיט אָט דעם שטאַנדפּונקט.

מ׳מוז שאַפען מעגליכקייטען פאַר בעלי־מלאכות איבערצוגעהען אין בעסערע אַרבייט־פאָרמען, מ׳מוז שאַפען קרעדיט פאַר בעלי־מלאכות אויף אַנדערע אופנים, ווי דאָס ווערט געטון פאַר די קרעמערס. מ׳דאַרף גאַנץ בעזונדער העלפען איינפיהרען בעסערע מאַשינעס און אינסטרומענטען ביי די האַנדווערקערס.

די אַנדערשקייט פונ׳ם קרעדיט בעשטעהט דערין, וואָס בעת דער קרעמער נעהמט דעם קרעדיט אויף איבערקירעווען זיך, דאַרף עס דער בעל־מלאכה אויף איבערבויען זיך. דעריבער מוז דער קרעדיט פאַר׳ן בעלי־מלאכה זיין נישט אויף דריי־פיר חדשים, נאָר אויף דריי־פיר יאָהר.

אַ מיליאָן יודישע נפשות אין פוילען לעבען פון מלאכה, אָבער די יודישע מלאכה לעבט איבער אַ שווערען קריזיס. אין דער אַרומיגער וועלט איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוואָלוציע, מ׳האָט צוגעפּאַסט די מלאכה צו דער אינדוסטריע, מ׳בענוצט זיך מיט עלעקטריע, מיט נייע אינסטרומענטען און מאַשינעס, יודען ווייסען כמעט נישט דערפון, און אויב אַפילו זיי זאָלען ווייסען, העלפט עס אויך נישט. ווייל זיי האָבען נישט די נויטיגע געלד־מיטלען דערצו.

צעהנדליגער טויזענדער יודישע בחורים און מיידלעך אַרבייטען אין דער קליין־אינדוסטרי, אָבער דייטשלאַנד פיהרט אַריין קיין פוילען אויף מיליאָנען דאָלאַרען פערשידענע גאַלאַנטעריע־זאַכען, וועש, קליידער, שיך, לוקסוס־זאַכען, ווייל אין פוילען ווערען זיי געמאַכט ערגער און מיאוס׳ער. דאָ איז פערהאַן אַ פּלאַץ, ביי אַ געהעריג ערגאַניזאַציע פון הילף, פאַר נאָך צעהנדליגער טויזענדער יודען צו פערדינען.

דייטשלאַנד האָט אינ׳ם פערגאַנגענעם יאָהר פערגרעסערט איהר עקספּאָרט פון שיך אויף אַ מיליאָן פּאָר, און דאָס אָרימע פוילען קויפט שיך אין דייטשלאַנד און טשעכאָ־סלאָוואַקיע.

שוין לאַנג רעדט מען וועגען עפענען אַ מעכאַנישען שוסטער־וואַרשטאַט, כדי צוצוגרייטען יודישע מייסטערס און אַרבייטער. „אָרט" האָט זיך דער־מיט פּראָאינטערעסירט, האָט אָבער קיין געלד נישט געהאַט.... דער „דזשאָינט" מוז דאָ קומען צו הילף, נישט בלויז מיט קרעדיט, נאָר אויך מיט אינסטרוקטאָרען, וואָס זאָלען דעם יודען לערנען, ווי אַזוי אַרומצוגעהן מיט מאַשינעס. ער דאַרף עס טון אין קאָאָפּעראַציע מיט׳ן „אָרט" און מיט די אָרגאַניזאַציעס פון בעלי־מלאכות. דערמיט וועט מען קענען העלפען נישט בלויז דעם מיליאָן נפשות, וואָס לעבען שוין איצט פון מלאכה, נאָר אויך די סך אַנדערע, וואָס רייסען זיך נאָך צו מלאכה, צו אויך יענע יודען, וואָס לעבען אַרום דער מלאכה אומדירעקט. אויך אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע, דערהויפּט אין לאָדז איז נאָך פערהאַן אַ ברייטער פעלד פון אַרבייט פאַר מעכאַניזאַציע.

איך האָב נישט קיין פלעשעלע רפואות פאַר די דריי מיליאָן פוילישע יודען, קיינער האָט עס נישט; ווער ס׳זאָגט, אַז ער האָט אַזעלכע נסים־טראָפּענס, דער נאַרט זיך און נאַרט יענעם. ס׳איז אָבער פערהאַן אַ גרויסער און ברייטער פעלד פון אַרבייט, וואָס קען פערפעסטיגען די לאַגע פון הונדערטער טויזענדער יודען אין פוילען.

אז די פוילישע יודען מוז מען העלפען, ווייל זיי זענען דער נאַציאָנאַלער זאַפּט פונ׳ם יודישען פאָלק אויף דער וועלט.

פּראָדוקטיוויזירונג פון דער יוד. יוגענד

11570 יודישע יונגעלייט ווערען צושיקט אין פערשידענע פּראָפעסיאָנעלע שולען און פאַבריקען אין סאָוויעטען־פערבאַנד

מאָסקווע, (יט״א) דער העכסטער ווירטשאַפטליכער ראַט האָט בעשטעטיגט די איהם דורכ׳ן „קאָמזעט" פאָרגעשטעלטע ליסטעס פון יודישע קאַנדידאַטען אויף בעקומען פּראָפעסיאָנעלע אויסבילדונג אין די פערשידענע שולען און פאַבריקען פון דעם סאָוויעטען־פערבאַנד. די יונגעלייט וועלען איבערגעשיקט ווערען אין די בעזונדערע לערן־פלעצער אין משך פון חודש פעברואַר.

לויט די בעשטעטיגטע ליסטעס וועלען 2000 יונגעלייט בעקומען פּראָפעסיאָנעלע אויסבילדונג אין פאַבריקען אויף אוקראַינע, 500 — אין ווייס־רוסלאַנד, 2150 — גרויס־רוסלאַנד. חוץ דעם וועלען אין אייזענבאַהן־שולען געשיקט ווערען 2170 תלמידים, אויף די אייזענבאַהנען אַלס פּראַקטיקאַנטען — 4750 יונגעלייט צוזאַמען (שילער פון פּראָפעסיאָנעלע שולען, לעהר־יונגלעך אויף פאַבריקען, פּראַקטיקאַנטען אויף אייזענבאַהנען) — 11.570.

מאָסקווע, (יט״א) פון אַ בעריכט, וואָס איז איצט פערעפענטליכט געוואָרען, איז צו זעהען, אַז אַ בעדייטענדער טייל פון די יודישע יונגעלייט, וואָס ווערען געשיקט פון די געדיכט־בעוואוינטע יודישע ישובים אין די פערשידענע פאַבריקס־שטעט אויף פּראָפעסיאָנעלע אויסבילדונג, „דעזערטירט" צוריק אין זייערע היים־שטעט. כאַראַקטעריסטיש פאַר דער דאָזיגער „דעזערציע" איז ניזשני־נאָווגאָראָד (אויטאָמאָבילען, מעטאַל־גאַלאַנטעריי א. אַנד.) אַנערך 18 פּראָצ. יונגעלייט. פון די, וואָס זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין דער שטאָט, האָבען זיך אומגעקעהרט אַהיים. די ערשיינונג ווערט ערקלערט מיט בענקשאַפט. די כאַראַקטער־שוואַכערע צווישען די אַרויסגעשיקטע קענען נישט איבערטראָגען די שווערע, פרעמדע אַטמאָספער פון דער אַרבייטס־שטאָט און קעהרען זיך צוריק אין זייערע היימען.

„זאָלען פרויען זיין מיניסטאָרען, מיר וועלן זיך פערנעמען מיט קונסט און וויסנשאַפט"

סענסאַציאָנעלער פאָרטראָג פון אַן ענגלישען פּעדאַגאָג

דער דירעקטאָר פון דער איטאָן־שולע אין ענגלאַנד, ד״ר אַלינגטאָן, האָט געהאַלטען אַן עפענטליכען פאָרטראָג, וועלכער האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם און האָט אַרויסגערופען אַ טומעל אין דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג. ד״ר אַלינגטאָן האָט בעריהרט די אַלטע, איביגע, אונלעזבאַרע פראַגע וועגען דעם, צי זענען פרויען אַזוי בעגאַבט, ווי די מענער, אָבער די נאַטור האָט זיי אַזעלכע בעגאַבונגען נישט ערטיילט.

די פראַגע ווערט דורך דעם דאָקטאָר אַלינגטאָן געלעזט גאַנץ אָריגינעל, וואָס אַנבעלאַנגט ליטעראַטור, קונסט און וויסענשאַפט דאַרפען פרויען, לויט זיין מיינונג, אָוועקוואַרפען אַלע האָפנונגען.

„אייערע פּרעטענזיעס אין דער היגזיכט, זענען לעכערליך! — ווענדט ער זיך צו די פאָרשטעהערינס פון שוואַכען, אָבער שעהנעם געשלעכט, — ס׳איז נישט געווען צווישען אייך נישט קיין גרויסער שריפטשטעלער, נישט קיין גרויסער געלעהרטער, נישט קיין געניאַלער מוזיקאַנט. איהר האָט איצט קיין צייט נישט דערמיט זיך צו פערנעהמען? לאָמיר אַזוי אָננעהמען. אָבער אין מיטעלאַלטער, ווען פרויען פלעגען אויסגעהן פאַר לעדיג־געהן אין די נישט־צוגענגליכע פעסטונגען. צי דען האָבען זיי דעמאָלט אויך קיין צייט נישט געהאַט. ניין, די זאַך איז קלאָר: צו קונסט און אַבסטראַקטען דענקען זענען פרויען נישט פעהיג".

אָבער די פרויען זענען פּראַקטישער פאַר די מענער. פאַרוואָס זאָל מען פרויען נישט איבערגעבען די אָנפיהרונג. סוף כל סוף איז דאָך דאָס פערוואַלטען מיט אַ לאַנד אין אַ גרויסער מאָס דאָסזעלבע, וואָס פערוואַלטען מיט אַ הויז. אַ גוטע בעלעבאָסטע וואָלט מסתם געווען אויך אַ גוטער מיניסטער...

„זאָלען פרויען זיצען אין פּאַרלאַמענט, זאָלען זיך די פעמיניסטקעס פרעהען, — האָט ד״ר אַלינגטאָן פערענדיגט זיין רעדע, — זאָלען זיי וואָטירען די בודזשעטען און שליסען אָפּמאַכען.... און מיר, מיר וועלען זיך בעגנוגענען מיט שאַפען אַזעלכע ווערק, ווי „האַמלעט" און מיט ענטדעקען דאָס רעלאַטיוויטעטס־געזעץ"....

אין הויפּט־קוואַרטיר פון מאַרשאַל זשאָפר

אַ העכסט אינטערעסאַנטער עפּיזאָד וועגען פערשטאָרבענעם פראַנצויזישען מאַרשאַל

דער פראַנצויזישער שריפטשטעלער פּאָל בורזשע דרוקט אין אַ פראַנצ. זשורנאַל זיינע ערינערונגען וועגען מאַרשאַל זשאָפר. צווישען אַנד. דערצעהלט ער פאָלגענדען אַנעקדאָט, וואָס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר׳ן פערשטאָרבענעם מאַרשאַל. איבערגעגעבען דעם אַנעקדאָט האָט מאַרשאַל פּאַש.

דאָס איז פאָרגעקומען אין די טראַגישע אויגוסט־טעג 1914, נאָך דער שלאַכט ביי שאַרלערואַ, ווען דער גורל פון דער גאַנצער קאַמפּאַניע און מ׳קאָן אַפילו זאָגען, דער גורל פון פראַנקרייך האָט געהאַנגען אויף אַ האָר.

פּאַש איז געקומען אין הויפּט־קוואַרטיר פון זשאָפרן, כדי אויסצואַרבייטען די פּלענער פון די ווייטערדיגע האַנדלונגען. די בעראַטונג האָט געדויערט עטליכע שעה. ענדליך האָט מען צוזאַמענגעלעגט די מאַפּעס, די פּאַפּירען... פּאַש האָט מיט שרעק געוואַרט אויף די לעצטע פעראָרדנונגען פון זשאָפרן, וועלכע זאָלען ענטפלעקען די גאַנצע ערנסטקייט פון דער לאַגע.

זשאָפער האָט געשוויגען... פּלוצים האָט ער אויפגעהויבען דעם קאָפּ און געפרעגט:

— איהר האָט ליב קאַלב־פלייש?

— ?...

— מיר האָבען היינט קאַלב־פלייש צו מיטאָג... ווי אַזוי ווילט איהר זאָל מען עס צוגרייטען?

און דער הויפּט־קאָמאַנדיר פון דער פראַנצויזישער אַרמעי האָט גענומען אויסרעכענען אַלע אופנים, ווי אַזוי מ׳קאָן צוגרייטען אַ געריכט פון קאַלב־פלייש.

— איהר קאָנט אייך נישט פאָרשטעלען, — האָט פּאַש דערנאָך דערצעהלט, — ווי די דאָזיגע ווערטער האָבען אויף מיר געווירקט. אַלץ איז געווען בעשלאָסען, אַלץ איז געווען אָפּגעוואויגען. ווייטערדיגע געשפּרעכען וועגען קריג וואָלטען אונז נאָר צורודערט די נערווען.... ער איז געווען רוהיג. איך האָב זיך אויך בערוהיגט...

ענטדעקט סדום, אָדער אַן אַנדער איינגעזונקענע שטאָט?

פּראָפ. סטמקאָווסקי וועגען די רעזולטאַטען פון די אויסגראַבונגען אין עבר־הירדן

רוים, (יט״א) אין פּויפּסטליכען ביבלישען אינסטיטוט (פּאָנטיפיקאַ אינסטיטוטאַ בובליקאַ) אין רוים האָט אָפּגעגעבען אַן אויספיהרליכען בעריכט וועגען די אויסגראַבונגען, וועלכע ווערען דורך דעם אינסטיטוט אָנגעפיהרט אין עמק־הירדן, דער גייסטליכער פּראָפעסאָר לודוויג סעמקאָווסקי פון פוילען.

בעזונדערס אינטערעסאַנט זענען די רעזולטאַטען פון די אַרכעאָלאָגישע אויסגראַבונגען אין דעם טייל פון עמק־הירדן, וואָס געפינט זיך אויף צפון פון ים־המלח און וואו יודען האָבען געהאַט זייערע זיץ־ערטער איידער זיי האָבען זיך בעזעצט אין ארץ־ישראל.

פּראָפ. סעמקאָווסקי, וועלכער האָט צוזאַמען מיט אַ לייטער פון פּויפּסטליכען ביבלישען אינסטיטוט אין ירושלים, פּראָפ. מאַלאָן אָנגעפיהרט מיט די אויסגראַבונגען אויפ׳ן שטח פון טאַליי לאָם האַסול, בעהויפּטעט, דאָס די דאָרט געפונענע זאַכען געהערען צו אַן עלטערער תקופה, ווי דאָס פאַלען פון יריחו, צו די צייטען, וועלכע בעדייטען דעם איבערגאַנג פון דער שטיינערנער עפּאָכע צו דער בראָנזענער עפּאָכע פון דער מענשהייט.

עס זענען דאָרט אויסגעגראָבען געוואָרען פונדאַמענטען פון אַלטע הייזער, געבויט פון געשליפענע שטיינער, פערשידענע וואַזען, שמוק־זאַכען, גלעזער און אויסאַרבייטונגען פון צעראַמיק. די צעראַמיק־אויסאַרבייטונגען האָבען אַ גרויסען ווערט, ווייל אַ דאַנק זיי וועט מען קענען גענוי פעסטשטעלען די עפּאָכע, צו וועלכער זיי געהערען.

וויכטיג אין בעריכט פון פּראָפ. לודוויג סעמקאָווסקי איז דער פאַקט, וואָס ער רוקט אַרויס אַ השערה אַז אויף דעם אַרכעאָלאָגישען געביט פון טאַליי לאָם האַסול, אויף וועלכער דער פּויפּסטליכער ביבלישער אינסטיטוט האָט אָנגעפיהרט זיינע אויסגראַבונגען, האָבען זיך אַמאָל געפונען סדום אָדער איינע פון די דריי שטעט, וועלכע זענען איינגעזונקען געוואָרען אין אברהם אבינו׳ס צייטען, ד. ה. אַרום צוואַנציגען יאָהרהונדערט פאַר קריסטוס׳ן.

די צעראַמיק־אויסאַרבייטונגען, וועלכע מען האָט דאָרט געפונען, שטאַמען וואַהרשיינליך פון יענער עפּאָכע בעהויפּטעט פּראָפ. סעמקאָווסקי.

פּראָפ. סעמקאָווסקי פערענדיגט זיין בעריכט מיט דער השערה, אַז די אויסגראַבונגען פון פּויפּסטליכען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט אין טאַליי לאָם האַסול אויף אַ שטח פון 700 מעטער די ברייט און 400 מעטער די לענג האָבען אָנגעטראָפען אויף די אַמאָל פערזונקענע שטעט און דאָס די ווייטער געפיהרטע אַרכעאָלאָגישע פאָרשונגען וועלען ברענגען נייע בעווייזען פאַר דער פאַלקאָמער בעשטעטיגונג פון דער אויבענדערמאָהנטער השערה.

אַנטיסעמיטישער טעראָר אין בעסאַראַביען

די פּויערים ווערען געהעצט געגען די יודען

בוקאַרעשט, (יט״א) אַ יודישע דעלעגאַציע פון בעסאַראַבישען שטעטעל סאָרנעסטי האָט זיך געמאָלדען צום קרייז־קרימינאַל־פּאָליציי־שעף אין באַלטי און איהם מיטגעטיילט, אַז די קריסטליכע איינוואוינער פון דעם שטעטעל טעראָריזירען די יודען, פאָדערענדיג פון זיי צו פערלאָזען דאָס שטעטעל, ווייל אין געגענפאַל וועט קיין איינער פון די יודען נישט בלייבען לעבען.

די אָרטיגע פּויערים ווערען אויפגעהעצט דורך די מיטגלידער פון דעם אַנטיסעמיטישען פערבאַנד „ארכאַנגעל מיכאַל", וועלכער איז מיט אַ צייט צוריק אָפיציעל אויפגעלעזט געוואָרען.

דער קרייז־פּאָליציי־שעף האָט צוגעזאָגט שיקען אין סאָרנעסטי אַ שטאַרקע אָפּטיילונג פּאָליציי, כדי צו זיכערען די אָרטיגע יודען גענוגענדע שוץ.

דעפּ. לאַנדוי, דער יודישער פאָרשטעהער פון קישינעוו, האָט אונטערגענומען אַן אינטערווענץ ביים מיניסטער פאַר בעסאַראַבישע ענינים האַליפּאַ, וועלכער האָט אויפגעפאָדערט די קרייז־פּאָליציי אַרויסשיקען אַ גרעסערע אָפּטיילונג זשאַנדאַרמען קיין סאָרנעסטי מיט׳ן צוועק אָפּצוהיטען דאָרט די אָרדנונג.

* * *

קישינעוו, (יט״א) אין די קישענעווער געגענטען האָט זיך בעוויזען אַ גרויסער צאָהל אַנטיסעמיטישע פלאַקאַטען מיט אַן אויפהעצענדען אינהאַלט, אויף דער פאָראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער האָט פּאָליציי אונטערגענומען שריט נישט צו דערלאָזען צו אונרוהען.

דינסטאג 3 טז שבט תרצ"א

פעברואר
זון-אויפגאנג 7.24
זון-אונטערגאנג 4.14

אויפרייס פון א וואולקאניזיר אפאראט

צוויי מאנטערען שווער אפגעבריהט

(2) אויף באַוואַט 93 אין מעכאַנישען וואָולקאַניזיר אַנשטאַלט פון אַלפאַנס טשערווינסקי איז נעכטען אַנגעקומען אַ נייער ־וואולקאַניזיר אַפּאַראַט. עס זענען אויך מיטגעקומען פון וואַרשא ספּעציעלע שלאָסערס בכדי צו מאָנטירען דעם אַפּאַראַט.

אַרום צווי אַ זייגער ביינאַכט זענען די איינוואוינער פון די שכנותדיגע הייזער פּלוצלונג אויפגעוועקט געוואָרען דורך אַ אויפרייס, וואָס האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע פּאַניק אין דער גאַנצער געגענד. די דערשראָקענע איינוואוינער פון די אַרומיגע הייזער, וואָס זענען אויף דער פּראָסט נאַקעטערהייט אַרויסגעלאָפען פון זייערע וואוינונגען האָבען דערזעהען וואָלקענס רויך, וואָס האָבען זיך אַרויסגעריסען פון דעם הויז באַוואַט 93. עס איז תיכף אַלאַרמירט געוואָרען פּאָליציי. גלייכצייטיג האָבען זיך פון טשערווינסקי'ס וואולקאַניזיר אַנשטאַלט דערהערט קרעכצען און פערצווייפעלטע הילפסרופען. ווען מען האָט זיך אַריינגעריסען אין לאָקאַל האָט מען דאָרט דערזעהען צוויי פּערזאָן, וואָס האָבען זיך אין געוואַלדיגע שמערצען געוואַלגערט אויף דער פּאָדלאָגע. עס איז תיכף אַרויסגערופען געוואָרען די גיכע הילף, וועלכע האָט ביידע אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל. ביידע זענען שווער אָבגעבריהט געוואָרען.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט זענען ביידע אָבגעבריהטע מאָנטערס, וואָס זענען געקומען ספּעציעל פון וואַרשא, בכדי צו מאָנטירען דעם נייעם וואולקאַניזיר אַפּאַראַט. דאָס זענען דער 28 יעהריגער קאַזימירוש קאָזשניכאָווסקי פון וואַרשא און דער 33־יעהריגער אַדאַם פּיליפּיאַק פון ראַדאָם.

ווי זיי האָבען ערקלערט האָבען זיי נאָכ'ן אויפמאָנטירען דעם אַפּאַראַט איהם געוואָלט אויספּראָבירען און איהם בעלאַסטעט מיט 5 אַטמאָספער, פון מידיקייט זענען זיי אָבער איינגעשלאָפען דערביי האָבען זיי נישט אָבגעשטעלט דעם צופלוס פון פּאַרע צום אַפּאַראַט וועלכער איז בעלאַסטעט געוואָרען מיט 7 אַטמאָספער און עס איז פאָרגעקומען דער אויפרייס.

סטאטיסטישע עקאנאמישע ארגאניזאציע

אויף צו פארשען די ווירטשאפטליכע לאגע פון די יודען אין לאדז

נעכטען אין אָוונד איז אין לאָקאַל פון „אָרט" פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען שאַפען אַן אָרגאַניזאַציע, וואָס זאָל זיך פערנעהמען מיט פאָרשונגען פון יודישען ווירטשאַפטליכען לעבען, בפרט וועגען האַנדווערקער, כאַלופּניקעס און קליין־אינדוסטריע.

די פערזאַמלונג איז צוזאַמענגערופען געוואָרען דורך אַ גרופּע איניציאַטאָרען בראש מיט ד"ר קאַצענבויגען און אינזש. קאַלמאַנאָוויטש. צו דער פערזאַמלונג איז געקומען אַ גרויסע צאָהל יודישער אינטעליגענץ, וועלכע בעשעפטיגען זיך פריוואַט און געזעלשאַפטליך מיט די דאָזיגע איבערליכע ענינים. נאָכדעם, ווי ד"ר קאַצענבויגען האָט רעפערירט וועגען די צילען און אויפגאַבען פון דער פּראָיעקטירטער געזעלשאַפט האָט זיך ענטוויקעלט אַ ברייטער ויכוח וועגען דער פּרינציפּיעלער ליניע פון דער טעטיגקייט, פּראַקטישער פערווענדונג פון די דערגרייכטע רעזולטאַטען א. אַז. וו.

ד"ר טאַרטאַקאָווער האָט אָנגעוויזען, אַז ס'דאַרף איצט געשטעלט ווערען אויפ'ן סדר היום די אויספאָרשונג פונ'ם זעהר אַקטועל געוואָרענעם פּראָבלעם וועגען דער יודישער לוין־אַרבייט אין דער אינדוסטריע. די דאָזיגע פראַגע האָט אַ גרויסע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליך־עקאָנאָמישע בעדייטונג. די אַרבייטען דאַרפען אָבער אַוועקגעשטעלט ווערען ריין־וויסענשאַפטליך.

ה' סטאָלאַרסקי האַלט, אַז די אַרבייטען, וואָס וועלען פאָרגענומען ווערען דאַרפען אַזוי אַוועקגעשטעלט ווערען, אַז מ'זאָל זיי קענען שפּעטער לייכט אויסנוצען ביים אַנווענדען צו פּראַקטישע צוועקען.

בעת דער ווייטערדיגער דיסקוסיע איז אַנגעוויזען געוואָרען דערויף, אַז ביי דער היגער געזעלשאַפט „יוואָ" (פריינד פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט) עקזיסטירט שוין אַ סטאַטיסטישע וויסענשאַפטליכע קאָמיסיע און די אַרבייט וואָלט גערדאַרפט קאָאָרדינירט ווערען, אַרום דער פראַגע האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערער ויכוח, אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה: ד"ר שוואַלבע רעד. פוקס, ד"ר טאַרטאַקאָווער, ד"ר אייגער, שולמאַן, באַרקאָווסקי, האַראָוויץ, קינסקער, מאַגיסטער בוגין, סטאָלאַרסקי, אַקנא, אינזש. קאַלמאַנאָוויטש, שענבערג, א. אַנד.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די נייע אָרגאַניזאַציע זאָל איהר אַרבייט קאָאָרדינירען מיט דער קאָמיסיע ביים „יוואָ".

דער אופן פון קאָאָרדינירען אָדער צוזאַמענגיסען די אַרבייט פון די צוויי קאָמיסיעס, אָווענטועל אויך פון אַנדערע, וואָס עקזיסטירען שוין אָדער ווערען איצט געשאַפען מיט די זעלבע צילען, זענען איבערגעגעבען געוואָרען אַ ספּעציעלער קאָמיסיע. אין וועלכע ס'זענען געוועהלט געוואָרען: ד"ר שוואַלבע, י. שולמאַן, א. פרידריך, ד"ר קאַצענבויגען, ד"ר טאַרטאַקאָווער, אקנא, אינזש. קאַלמאַנאָוויטש, אַדוו. אוטערגוט, און אינזש. האַרטגלאַס.

די פייערונג לכבוד רעד. לאזאר קאהאן

צוליב'ן 25־יעהריגען יובילעאום פון זיין זשורנאליסטיש־געזעלשאפטליכער טעטיגקייט

די יובילעאום־פייערונג לכבוד דער 25־יעהריגער זשורנאַליסטישער און געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט פון רעד. לאַזאַר קאַהאַן, וועלכע איז פאָרגעקומען שבת אין אָוונד אין לאָקאַל פון דער פאָלקיסטישער פּאַרטיי אויף זשעלאַזנע גאַס, האָט בעוויזען, אַז דער יובילאַר איז מיט הונדערטער פעדים פון ליבע און איבערגעגעבענקייט פערבונדען מיט אונזער שטאָט. דאָס האָט זיך אַרויסגעפיהלט פון אַלע רעדעס, וועלכע זענען לכבוד דעם יובילאַר געהאַלטען געוואָרען און וואָס רעד' לאַזאַר פוקס האָט פאָרמולירט אין די ווערטער, אַז דער גרעסטער טאַלאַנט פון יובילאַר איז אפשר זיין פעהיגקייט זיך צו שאַפען אמת'ע און אויפריכטיגע פריינד.

דעם פּרעזידיום־טיש האָבען פערנומען א חוץ דעם יובילאַר, וועלכער איז געקומען קיין לאָדז מיט זיין פרוי, דער בעקאַנטער שוישפּילערין שושנה, — אַדוו. ווייצמאַן, מ. פראַנקענטאַל, באַלבערישסקי, ד"ר הערשפּינגעל — פון דער פאָלקס־פּאַרטיי, אין פּרעזידיום ווערט איינגעלאַדען אַלס פאָרשטעהער פון די זשורנאַליסטען רעד. ל. פוקס.

די פייערונג עפענט אַדוו. ווייצמאַן, וועלכער שילדערט די מיהפּולע, אָבער אויך פרוכטבאַרע טעטיגקייט פון רעד. ל. קאַהאַן אין לאָדז.

דאַן גיט ה' פראַנקענטאַל אַ כאַראַקטעריסטיק פון יובילאַר אַלס זשורנאַליסט און געזעלשאַפטליכען טוער.

נאָך דער בעגריסונג פון ה' באַלבערישסקי אין נאָמען פון דער פאָלקס־פּאַרטיי, בעגריסט דעם יובילאַר אין נאָמען פון דער יודישער סעקציע ביים לאָדזער זשורנאַליסטען־סינדיקאַט רעד. ל. פוקס. דער רעדנער ווייזט אָן אויף די בעזונדערע איינגעשאַפטען, וועלכע עס מוז בעזיצען דער מענש, וואָס ווידמעט זיך דער זשורנאַליסטיק, דעם חוש פאַר'ן ריטם פון דער צייט, פאַר די אַקטועלע פּראָבלעמען פון געזעלשאַפטליך לעבען און ווייזט אָן, אַז דער יובילאַר בעזיצט די אייגענשאַפטען אין דער פולער מאָס און דאָס האָט איהם געגעבען די קראַפט אויסצוהאַלטען דעם מיהפולען וועג פון א יודישען זשורנאַליסט אין משך פון 25 יאָהר.

רעד. פוקס בעגריסט דעם יובילאַר אויך אין נאָמען פון דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט".

ה' לעווי שטעלט זיך אָפּ אויף דער ראָלע פון יובילאַר אין די דערוואַכונג פון געזעלשאַפטליכען בעוואוסטזיין ביי די לאָדזער האַנדווערקער. רעד. י. קאַהאַן בעגריסט דעם גאַסט אין נאָמען פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

עס רעדען ווייטער די ה"ה כאַרי (פון די קליינהענדלער), גראָסמאַן („אַד־פּאַרקעהר"), ד"ר הערשפּינקעל, אוניקאָווסקי אין נאָמען פון דער פאָלקסיוגענד־אָרגאַניזאַציע, ה' לענסמאַן (פון דער פאָלקספּאַרטיי אין לענטשיץ).

פון אַלע רעדעס איז צו זעהען, אַז דער יובילאַר האָט מיט זיין טעטיגקייט אין לאָדז איבערגעלאָזט טיפע שפּורען אויפ'ן געזעלשאַפטליכען געביט און אין די הערצער פון די, וועלכע האָבען מיט איהם צוזאַמענגעאַרבייט.

דאַן ווערען איבערגעלייענט אַ רייהע שריפטליכע בעגריסונגען: פון „אָרט", פון דער לאָדזער געזעלשאַפט, פריינד פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט, פון דער טאָמאַשאָווער אָרגאַניזאַציע פון דער פאָלקספּאַרטיי, פון רעד. ע. האַמבורסקי און אַנדערע.

אַ דעלעגאַציע פון די ה"ה: מאַטע, גרינשפּאַן און געלאַטען גיבען איבער דעם יובילאַר אַ קינסטלעריש אויסגעפיהרטען אָנדענק אַדרעס פון דער לאָדזער פאָלקספּאַרטיי.

דאָס לעצטע וואָרט האַלט דער יובילאַר גופא. ער איז שטאַרק גערירט פון די רעדעס, וואָס זענען פאַר זיין כבוד געהאַלטען געוואָרען, „ס'איז פיל, זאָגט ער, אין די קאָמפּלימענטען איבערגעטריבען געוואָרען. אָבער איין זאַך איז יעדענפאַלס ריכטיג: דאָס איז זיין אָפּטימיזם, וואָס גיט איהם כח איבערצוהאַלטען די שווערסטע מאָמענטען פון געזעלשאַפטליכער אַרבייט און צו בעוועגען אויך אַנדערע נישט אַריינצופאַלען אין יאוש, נישט אָפּצולאָזען די הענד. רעד. י. קאַהאַן כאַראַקטעריזירט די איצטיגע שווערע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג און רופט אויך ביים הייניגען טאָג, אין די שווערסטע בעדינגונגען, נישט צו פערלירען דעם מוט און ווייטער צו אַרבייטען פאַר אַ בעסערער צוקונפט פון די יודען אין פּוילען.

נאָך דער אַקאַדעמיע איז אין גרודזעלד'ס רעסטאָראַן פאָרגעקומען אַ באַנקעט, צו וועלכען ס'זענען געקומען אַ גרויסע צאָהל פריינד און חברים פונ'ם יובילאַר, פאָרשטעהער פון דער לאָדזער יודישער פּרעסע און ליטעראַטור, פון דער יודיש־דעמאָקראַטישער אינטעליגענץ, און פאָרשטעהער פון געזעלשאַפטליך־קולטורעלע אָרגאַניזאַציעס און פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וועלכע דער יובילאַר האָט געהאָלפען אין משך פון זיין 20 יעהריגער זשורנאַליסטישער און געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט אין לאָדז. ביי פיין געדעקטע טישען האָט זיך דער עולם משמח געווען מיט דעם יובילאַר. טאָסט־מייסטער איז געווען מאַגיסטער באַלבערישסקי.

מיט טאָסטען זענען אַרויסגעטרעטען רעד. י. קאַהאַן, רעפערענט יונה שפער, ד"ר הערשפּינקעל, חיים לייב פוקס, י. שולמאַן, מאָטעלע פראַנקענטאַל, י. ב. גיפס און פאָרשטעהער פון פּראָפעסיאָנעלע און קאָאָפּעראַטיווע אָרגאַניזאַציעס.

אַלע רעדנער האָבען אונטערגעשטראָכען דעם עהרליכען כאַראַקטער פונ'ם יובילאַר, זיין מיהזאַמע און אָפּפערווילליגע טעטיגקייט לטובת דער ענטוויקלונג פונ'ם געדרוקטען יודישען וואָרט און זיין אָרגאַניזאַציאָנעלע און קולטורעלע אַרבייט צווישען דער לאָדזער יודישער אָרימקייט בפרט איז אונטערגעשטראָכען געוואָרען די פריינדליכקייט פונ'ם יובילאַר צו די יונגערע חברים אין דער אַרבייט.

דער יובילאַר האָט געדאַנקט פאַר די הייציגע און וואַרימע בעגריסונגען, וואָס זענען איהם בעזונדערס טייער דערפאַר, ווייל ער פיהלט, אַז דאָס זענען געווען דברים היוצאים מן הלב, פון מענשען, וואָס זענען מיט איהם אַ גאַנץ לאַנגע צייט געשטאַנען אויף די פאָדערשטע פּאָזיציעס פונ'ם קאַמף פאַר אַ בעסער יודיש לעבען.

ביי די פיין־סערווירטע טישען האָט זיך דער עולם משמח געווען ביז 5 פאַרטאָג גוזעגענדיג דאַן האַרציג מיט'ן יובילאַר.

זונטאָג איז רעד. לאַזאַר קאַהאַן צוריק אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשא.

אונטערשטיצונגס-אויסצאהלונגען פאר ארבייטסלאזע

דינסטאָג דעם 3 פעבּרואַר הויבען זיך אָן די אויסצאָהלונגען פון דרינגענדע שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע.

די אויסצאָהלונג קומט פאָר אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע אויף דער גאַס פון 28 פּילסודסקי. שיטער 32 פון 9 ביז 2 בייטאָג לויט פאָלגענדען סדר:

דינסטאָג ד. 3 פעברואַר A B C D E F G H I J

מיטוואָך, ד. 4. K L Ł

דאָנערשטאָג, דעם 5. M N O

פרייטאָג, ד. 6. P R S

שבת, ד. 7. T U W Z Ź.

א האלב פראצ. אומזאץ-שטייער פאר הורט-קצבים

(2) שבת איז אין דער פינאַנץ־קאַמער פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די הורט קצבים כדי פעסטצושטעלען די הויך פון אומזאַץ־שטייער. נאָך אַ ויכוח איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז פון הייַנט אָן וועלען די הורט־קצבים צאָהלען אַ אומזאַץ־שטייער אַ האַלבען פּראָצענט און וועלען דעם שטייער איינצאָהלען גלייך ביים שחט'ן.

אויטא-אונגליקען

(2) אויף פּשעיאַזד ביים ריג קילינסקי האָט אַן אויטאָ איבערגעפאָהרען די 39־יעהריגע מאַריאַ שלאָפּסקאַ פון נאַוואַט 86. ס'איז ביי איהר צובראָכען געוואָרען אַ פוס.

אויף נאָוואָמיעסקאַ 26 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ דער 60 יעהריגער דוד צימער פון דאָרף דזשעוויץ אָפּאָטשנער פּאָוויאַט.

פּאָגאָטאָוויע האָט ביידען ערטײלט הילף.

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
נייער „ארט"
אין ווייסען זאל
מאנטייפעל זאכאדניא 43
קינסטלערישער לייטער: משה בראדערזאן.
לייטער: א. בעזמאן

היינט דינסטאג — 1 פארשטעלונג
אנהויב 9.45 אין אווענד
פראגראם נומער 4 א. נ.:

סרעדעל דרייטזך

אין 2 טיילען, 12 נייע שלאגערס

פראגראם: 1) פראלאג, 2) מוטע חסידים, 3) ביכער 4) אין ועקאצאנס, 5) ארב־טסלאזער, 6) פאַ־חופה־וקדיש־ן, 7) בעלי־ט דות, 8) אויף א שטיסעל ראַדיאָ 9) דער שריבער, 10) אייפ; פאל, 11) מאַנטעפאָרע ביי ניקאלאי דעם ערשטען, 12) אראבעסקע, 13) צ'אַם—די—קו ס'אַם—דו—קו.

ענסעמבל לויט א. ב. פּרוּיען: זיסעלע גירל, מרים דזשלסקא, יאַלע זילבערמאַן, שיינע מרים, מאַשע פעטערמאַן. מענער: ח. אַלטמאַן, שמואל גאָלדשטיין, שמעון דזשיגאַן, מאָטל קאָן, יעקב דיינגאָט, ישראל שומאַכער, יוסף שיפער

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, דער טונקעלער און אָסטרעטשענקא.

מוזיק: ח. רובין, א. ביינעדמאַן.

דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: י. גרוינער, טענץ און פּלאַסטיק: ז. קרושובנא און מ. טלפערן. רעזשי—דזשיגאַן שומאַכער. מוזיק־דירעקטאָר—ה. רובין, ליכט־עפעקטען—יערא. בינע־אינספּעקטאָר—מ. קאָ.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 11 — 2 בייטאָג און פון 5 אָוו. שבת און יום־טובים א גאַנצען טאָג

היינט און טעגליך! JENNY JUGO אין איהר נייעסטען פילם א.נ.
די רייצענדע און וואונדערבאַרע

„אין טיוועל'ס נעגער"

דער דאָזיגער פילם איז א פרעכטיגע ליבעס־דראַמע פון לעבען פון שמוגלער אויפ'ן גרונד פון קאַמפּן פון 3 מענער איבער א רייצענדע ווייבעל...,
וועלכעס איז Jenny Jugo נעבסטער פּראָגראַם: „פערבאָטענע פרוכט" אין דער הויפּט־ראָל: ALBERTINI TAMARA. ROLAND VARNE

Kino-Teatr
Spółdzielnia
40 Sienkiewicza 40

אָנהויב פון די סעאַנסען אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת זונטאָג און יום־טוב 2 נאָכמ. לעצטער סעאַנס 10 אָוונד
אויפ'ן ערשטען סעאַנס זענען די פּרייזען פון אַלע פּלעצער צו 60 גראָשען.

היינט פּרעמיערע! דער שעהנער און ראָמאַנטישער פילם מיט אויסערגעוועהנליך אינטערעסאַנטען אינהאַלט, פּרעכטיגע מוזיק און געזאַנג, א דראַמע פון לעבען פון די איינוואוינער פון דער מאַלערישער און בערגיגער געגענד פון שעהנעם טיראָל א.נ.

„די טראַגעדיע פון פערליבטע"

רעזשי פון גוסטאַוו אוציצקי, בעאַרבייט לויט דער בעקאַנטער אָפּערע („דער רייץ פון די אַלפּען"). אין די הויפּט ראָלן: LILJANA HAID, GUSTAW FRÖHLICH, HANS SCHLETTOW
אויסער'ן פּראָגראַם: דער פוילישער Małachowski—Fleischer שפּילט פאַר שטרייך־ציגאַנער „דער סוואַסטעדינער ליד", ווי אויך פערשידענע אַנדערע אַקטואַליטעטען.
אָנהויב טעגליך 4.30 נאָכמ., שבת, זונטאָג און יום־טוב - 1 א זייגער בייטאָג פּאָפּולערע פּרייזען.

זשורנאליסטן-פערזאמלונגען

פרייטאג און זונטאג האט

די יודישע סעקציע

פון לאדזער זשורנאליסטן-סינדיקאט אפגעהאלטן איהר יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג, וועלכע האט געהאט צו בעטראכטן א רייה וויכטיגע ענינים.

דעם טעטיגקייטס-בעריכט האבן אפגעגעבן אין נאמען פון דער פערוואלטונג רעד. לאזאר פוקס און פון פראפ.-ראט — י. שולמאן.

אין אנהויב פון בעריכט ערקלערט דער בע ריכטגעבער, אז די פערוואלטונג גהאט בעשלאסן צו פייערן דעם 30-יאהריגען יובילייז פון זשורנא ליסטישער טעטיגקייט פון רעד. י. אוגער. ביי דער געלעגענהייט בעגריסט ער דעם יובילאר.

פון טעטיגקייטס-בעריכט שטעלט זיך ארויס, אז אין פערגאנגענעם יאהר האט דער סינדיקאט פון די לאדזער זשורנאליסטן געהאט צו פערצייכענען איינעגע וויכטיגע ערובערונגען, וועלכע בע וויזען, אז די זשורנאליסטישע פראפעסיע ווערט סיי כלפי חוץ און סיי כלפי די אפיציעלע ארגאנען דערהויבען צו דער געהעריגער מדרגה, אזוי איז די סינדיקאליזירטע זשורנאליסטן אנערקענט גע ווארען הנחות מצד דעם קאמוניקאציע-מיניסטעריום, מצד דער טעלעפאן-געזעלשאפט, מצד דער שול-מאכט. מצד דעם פערבאנד פון די קינא-בעזיצער, צווישען שטעטישע טראמוואיען, א. אז. וו.

די פערזאמעלטע האבן זיך בעשעפטיגט מיט'ן ענין פון פראיעקט פון א נייעם סטאטוט, וואס זעהט פאר, אז אלע זשורנאליסטן-סינדיקאטען זאלען צענטראליזירט ווערען, ס'ווערט פארויסגע זעהן, אז די יודישע זשורנאליסטן וועלען ווייטער, ווי ביז אהער, בילדען אנ'ארגאנישען טייל פון אל-געמיינעם סינדיקאט, נאר מיט זייערע אינערליכע יודישע אינטערעסען וועלען זיי פערוואלטען אין אויטאנאמע סעקציעס.

אין סטאטוט-פראיעקט זענען דורכגעפיהרט גע-ווארען איניגע פרינציפיעלע ענדערונגען און צו רעפערירען זיי אויף דער פערזאמלונג פון אלגע-מיינעם סינדיקאט זענען בעשטימט געווארען י. שול-מאן, און י. ראזענבערג. נאכדעם איז אויסגעוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג פון דער יודישער סעקציע פון זשורנאליסטן-סינדיקאט אין פאלגענ-דען צוזאמענשטעל: לאזאר פוקס, ישעיהו אוגער, ישראל קאהאן, א. נייגאלדבערג, י. ראזענבערג, קאנדידאטען: י. שולמאן, י. ב. גיפס.

ס'איז אויך אויסגעוועהלט געווארען א פרא-פעסיאנעלער ראט פון: י. לעווי, א. נייגאלדבערג און י. ראזענבערג. קאנדידאטען: י. טורקא, ה. ל. קרוי.

אין דער רעווידיר-קאמיסיע פון אלגעמיינעם סינדיקאט אין לאדז איז דעלעגירט געווארען מצד די יודישע זשורנאליסטן י. אבערושאנעק.

* * *

4 א זייגער נאכמיטאג איז אין גאלדענעם זאל פון גראנד-האטעל פארגעקומען די אויסער-געוועהנליכע פערזאמלונג פון

זשורנאליסטן-סינדיקאט

אין לאדז. אויף דער טאג-ארדנונג האט זיך גע-פינען דער סטאטוט-פראיעקט פאר לאדז, וואס איז אויסגעארבייט געווארען דורך דער סטאטוט-קאמיסיע

דער דאזיגער סטאטוט דארף פערפליכטען ביז עס וועט אויסגעארבייט ווערען אנ'איינהייטליכער סטאטוט פאר אלע זשורנאליסטן-סינדיקאטען אין גאנץ פוילען. די דיסקוסיע ארום פראיעקט האט ארויסגערופען ליידענשאפטליכע דעבאטען, וואס האבן זיך פערצויגען ביז האלב 10 אוונד.

דאן איז מען צוגעטרעטען צו בעטראכטען די פראגע וועגען איינארדנען די טראדיציאנעלע פרעס-רעדוטע.

נאך א קורצען מיינונגס-אויסטויש איז בעשלא-סען געווארען צוליב'ן היינטיגען ווירטשאפטליכען קריזיס היי-יאהר נישט איינצוארדנען קיין מאסקאראד די פערוואלטונג פון סינדיקאט וועט וועגען דעם ארויסגעבען א ספעציעלען קאמוניקאט.

מעסער-שטעכער דערמארדעט א צופעליגען פערבייגעהער

(2) ארום 2 ביינאכט האט זיך אויף רוג אנד-ושעיא און גדאנסקא פערהאלטען עפיס אנ'אומבע-קאנטער און פערפיהרט א געשפרעך מיט די שאפערן פון די טאקסובקעס וואס שטעהן דארט. דערווייל איז פערבייגעגאנגען א בעקאנטער פערברעכער יוזעף באנאשאק פון אביוואטעלסקא 3 און האט א שטויס געגעבען איינעם פון די, וואס האבן געפיהרט דעם געשפרעך זאנינסקי, אזוי שטארק, אז יענער איז אומגעפאלען. זאנינסקי האט איהם אויסגעזידלט.

באנאשאק האט ארויסגעכאפט א מעסער און האט איהם ארייגעזעצט זאנינסקין אין ברוסט. זאנינסקי איז געפאלען א טויטער און באנאשאק איז אנטלאפען. מ'האט איהם אבער נאכגעיאגט און ביים רוג גדאנסקא און פאדלעשנא געכאפט. פאלי-ציי האט דעם מעסער-שטעכער אפגעפיהרט אין טורמע אויף קאפערניקא-גאס.

זאנינסקי'ס קערפער איז אפגעפיהרט געווארען אין פראסעקטאריום.

עראפלאן מיט 2 פאסאזשירען אראפגעפאלען הינטער שעראדז

(א) נעכטען ארום 3 א זייגער ביי טאג האט אנ'עראפלאן פון דער אינטערנאציאנאלער פלי-ה-ליניע פראג – ווארשא געמוזט זיך אראפלאזען ביי שעראדז, ווייל ס'איז קאליע געווארען דער מאטאר. דער פילאט און ביידע פאסאזשירען זענען ארויס גאנץ. דער עראפלאן, וועלכער איז אראפ ב-פאלען 2 קילאמעטער הינטער שעראדז איז בע-שעדיגט געווארען.

נאמענס-טאג פון מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי

די פייערונגען אין לאדז

זונטאג איז געפייערט געווארען דער נאמענס-טאג פון מלוכה-פרעזידענט פראפ. מאשטשיצקי.

האלב 10 פריה האט גענעראל מאלאכאווסקי אפגענומען פאר דער קאטעדרע א ראפארט פון אלע מיליטערישע אפטיילונגען. אין גארניזאן-קאש-טשאל איז אויך אפגעריכט געווארען א פייערליכער גאטעס דינסט.

נאכדעם איז פארגעקומען א דעפילאדע פאר'ן גענעראל מאלאכאווסקי.

ס'זענען אויך פארגעקומען גאטעס-דינסטען אין די טעמפלען פון אלע אמונות. אין דער אלט-שטעטישער שוהל האט חזן ווינאגראד מיט'ן כאר, אין אנוועזענהייט פון רעגירונגס-און מיליטער פאר-שטעהער אפגעריכט א פייערליכע תפילה.

אין די קאסארען זענען געפיהרט געווארען שמועסען מיט די זעלנער וועגען לעבען און ווירקען פון מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי.

די הייזער אין דער גאנצער שטאט זענען געווען דעקארירט מיט פוילישע נאציאנאלע פאה-נער. אויך אויף די טראמוואיען האבן געפלאטערט פעהגדלעך פון דער אמאראנט-ווייסער פארב.

ארעסטירט דעם לאנד-צוזאמענפאהר פון לינקע פ. פ. ס.

(2) אויף טושינסקא 17 איז זונטאג און נעכטען פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון לינקע פ. פ. ס. פון גאנץ פוילען. נעכטען ביי טאג, אינ'ם צווייטען טאג פונ'ם צוזאמענפאהר, איז צום לאקאל אנגעקומען א גרויסע אפטיילונג פוס- און רייטער-פאליציי און ארעסטירט אלע אנוועזענדע דעלעגא-טען און געסט צוזאמען ביז 300 פערזאן און אויף אויטאס זיי אפגעפיהרט אין אויספארשונגס-אמט. צווישען די ארעסטירטע זענען פערהאנען פאלאקען, יודען, אוק-ראינער און דייטשען.

אלע ארעסטירטע זענען איבערגעוויזען גע-ווארען צו דער דיספאזיציע פון פראקוראר ביים לאדזער קרייז געריכט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ליינוועבער (פריהייטס פלאץ 2), הארט-מאן (מלינא-סקא 1), דאניעלעצקי (פיעט קאווער 127) פערלמאן (צגעל גאס 64), צימער (וואול-טשאנסקא 37), וואטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27).

א פערוויילונג אין „וויזא"

מיטוואך, דעם 4 פעברואר וועט אין לאקאל פון יודישען פרויען פערבאנד „וויזא" שענקעוויטש 26 פארקומען א טראדיציאנעלער חמשה עשר-בשבט אוונד. מיט א רעדע וועט ארויסטרעטען ה' לימאן. דאן וועלען פארקומען רעציטאציעס, געזאנג און טענץ.

גנבות

(2) אין דער וואוינונג פון דוד מייזעל (עוואנגעליצקא 16) האבן זיך דורכ'ן היינטערשטען איינגאנג ארייגעריסען גנבים. די גנבים האבען קיין געלט נישט געפינען און האבען צוגענומען 2 פוטערס, זילבער, פלאטיר און אנד. בעת איינער פון זיי האט פערפירט א געשפרעך מיט'ן סטרוזש, האבען די איבריגע דאס געגנבע'טע ארויסגעטראגען און אפגעפיהרט אויף א טאקסובקע. פאליציי זוכט די גנבים.

קופאן

אויף א יורידישער עצה

גילטיג דינסטאג, דעם 3-טען פעברואר

א בעקאנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 א זייגער נאכמיטאג אין רעדאק-ציע פון אונזער צייטונג, פיעטריקאווער 21.

אינטערעסאנטען דארפען מיטברענגען דעם קופאן פון „נייעם פאלקסבלאט"

— פון דעם זעלבען טאג. —

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 3 פעברואר

11,58 צייט סיגנאל, 12,05 גראמאפאן-פלי-טען, 13,15 טאג-פראגראם, קינא און טעאטער-רעפערטואר, 15,35 לופט-פליהער-מינוט 15,50 וועגען די נייע האנדעלס-טראקטאטען מיט שפא-ניען און פארטוגאל, 16,15 גראמאפאן-פליטען, 17,15 פארלעזונג וועגען גלעטשער, 17,45 פא-פולערער סימפאנישער קאנצערט, 18,45 פערשי-דענעס, 19,10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנ-דעלס-קאמער, פראגראם אויף מארגען, 19,25 גרא-מאפאן - פליטען, 19,35 ראדיא זשורנאל, 19,30 אפערע פון גראמאפאן-פליטען „ציגאנעריא", קאמו-ניקאטען, רעטראנסמיסיעס פון אויסלענדישע סטאצ-יעס, קאמוניקאטען פון די האקעס-טורניר אין קריניץ.

Dr. med. N. ROZEN

סטאמאטאלאג

קראנקהייטען פון דויאנסקטס, גומע', ציינער א.א.וו. צייה'-רענטגענירונג, רענטגען-דיאגנאסטיק.

אנדזשעיא 7, טעל. 216-57

עמפפאנגס-שטונדען פון 3—7 נאכמ.

Doktór KLINGER

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע, הויט- און האר-קראנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 62"

DR. MED. H. LUBICZ

ספ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141 32

עמפפאנגס שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאג און יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 12—1 און פון 7— 4 אוונד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med.

M. LERNER

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

זאכאדניא 64, טעל. 113-09

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

התראה!

אזוי ווי איך האב געהאט מיט יחיאל מאיר קארושעק, גארן-געשעפט אויף פיעטריקאווער 31 א דין תורה ביים הרב ר' יוסעלע פיינער און האט ביז היינט נישט מקיים פסק געווען, פאדער איך איהם אויף, אז ער זאל ביז מיטוואך, דעם 4-טען ד. ח. אוועגר מקיים פסק זיין, אין געגענפאל וועל איך געצוואונגען זיין בעריכטליך ארויסצוטרעטען און נעהם פון מיר אראפ די פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען.

1026 שלמה לעסמאן.

א וועגערישע פערהיטונגס-סטאציע

איז געעפענט געווארן ביים סטאראשי פעלשער קאנסטאנטינער 10

פראנט פארטער, טעלעפאן 14 168

טעטיג א גאנצען מעת לעת. א וויזיט נור 1 זל. ביינאכט איז דער איינגאנג דורכ'ן טויער בחנם.

Dr. med. J. IMICH

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר נאז, אויערן, האלז- און קעהל-קאפף - קראנקהייטען

MONIUSZKI 1, tel. 209-97.

נעמט אן פון 5—7 אוו., זונטאג און חגאות פון 1—2 נ"מ

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 47, tel. 126-02

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראנקהייטען

ספעציעל פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען אין קינסטליכע בערג-זון.

נעהמט אן אין דערהיים פון 3—5.

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

נעמט אן פון 10—2 נאכמ. און פון 4—7 אוונד

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

פושעושינער 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר איזיק נאז, האלז, אויערן ק	3½—1½
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12 - 2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער. ק.	11½ 12½
ד"ר שפירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1 —2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר זאלצמאן כירורגישע קראנקהייטן	2—3
ד"ר שפערלינג פרויען-און געבורטס-הילף	12½—1½

[illegible]

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי - טאג - פאלסקא צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאטיען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

טעאטער, קינא און מוזיק

וועכענטליכע אפטיילונג

ווי אזוי מען שפילט יעצט יודיש טעאטער אין קישענעוו

יודישע ארטיסטן „שפילן טעאטער" אין טראקטירן.—רומענער און רוסן בעשטעלן יוד. לידער

(פון אונזער קארעספאנדענט)

קישענעוו האט שוין א לאנגע צייט נישט געהאט קיין רעכטע יודישע טרופע.

קיין שטענדיגען יודישען טעאטער האט קישענעוו קיינמאל נישט געהאט. פון צייט צו צייט פלעגען זיך אהער ארעפכאפען א צוויי דריי יודישע ארטיסטען און שטעלען א פאר פיעסען מעהר-סטעטייל האבען אַזעלכע טרופעס קוים זיך אויסגעשלאגען די הוצאות אויף צו בעצאהלען פאר'ן זאל; אויף צו עסען און פאר'ן האטעל האט שוין נישט געקלעקט, פלעגען זיי מוזען איבערלאזען א משכון און אוועקפאהרען אין דער פראווינץ, וואו מען בעציהט זיך נאך עד היום מיט גרויס ליבע און רעספעקט צו יודישער טעאטער-קונסט, אפילו ווען עס ווערט געגעבען אין א ציקאליעמשעטער פארם. צוזיפקליבענדיג עטליכע גראשענס, האבען די ארטיסטען זיך ווידער אומגעקעהרט קיין קישינעוו זיך אבצוצאלען ארומוואשען פון זייערע חובות.

זעלבסטפערשטענדליך, אז עס פלעגען אויך קומען צו אונז ערשטקלאסיגע יודישע טרופעס, ווי די „ווילנער", בוקארעשטער יודישע סטודיע, פישזאנ'ס טרופע און אנדערע, אבער זיי זענען בלויז געווען געסט אויף א ווייכע און גלייך אפגעפאהרען ווייטער.

יודישע טרופעס זענען איצט פערהאן ביי אונז גאנצע דריי. מען קען נישט לייקענען, צווישען די דאזיגע ליבהאבער זענען פערהאן עטליכע וועלכע וואלטען פיליכט געקאנט ווערען מיט דער צייט „מענשען", פיינע שוישפילער, ווען זיי זאלען, נאטירליך, דורכמאכען א געוויסע שולע און א גוטער טרופע. אבער אזוי ווי זיי האבען נישט אזעלכע שולען, ווערען זיי פערזונקען אין זייער דילעטאנטישער עם הארצות, און אונוויסענהייט, און ווערען „גרויסע" פאר זיך.

קיין ספעציעלע זאלען פאר זייער טעאטער, קענען זיי, פערשטעהט זיך, נישט דינגען. מוזען זיי זיך ווי עס איז איינארדנען אין טראקטירען, זומער-גארטענס און אין ביליגע קאבארייען.

עס איז זיך לייכט פארצושטעלען ווי אזוי און וואס די ארטיסטען שפילען.

איך בין אויף א טשיקאווען אריינגעגאנגען אנומעלטען אין „טעאטער גראנד" — א גרויס טייהויז, וואו עס קומען זיך צונויף יודישע און קריסטליכע סוחרים. ביז זעקס אין אוונט איז אלעס ווי געוועהנליך אין א טראקטיר. מען זיצט און מען שוויצט איבער די גלעזער טיי, אבער נאך זעקס הויבט אן דער טראקטיר מגולגל צו ווערען אין א „קונסט-פאלאץ", מ'שטיינס געזאגט.

איינער נאכ'ן אנדערען בעווייזען זיך די „ארטיסטען". זיי קומען פון שטאט, וואו יעדער פון זיי האט זיך גוט אנגעהאדעוועט ביי זיין ארבייט אלס מעקלער, אדער בלאט ליידיגגעהער, און איצט געהט ער דינען דער געטין פון קונסט. אלע בעקאנטע פיגורען, אלע קרבנות פון יודישער ב"ה-נע-קונסט. עס וואלטען פון זיי, מעגליך, געקענט ארויסקומען גוטע אייבייטער, האנטווערקער אדער סוחרים. האבען זיי זיך „פערטשעפעט" אמאל ביי א יודישער גרויסער טרופע, פערזוכט פון דעם שוישפילערישען עץ הדעת. און פון דאמאלסט אן איז אין זיי אריין דער טעאטראלער דבוק.

ארום האלב נאך אכט איז שוין דער טראקטיר פול, אבער אין דער טעאטער-אפטיילונג לאזט מען אריין בלויז יענע קליענטען, וועלכע האבען צוגעצאהלט צעהן לעי צו דעם געוועהנליכען פרייז פאר טיי. דער טראקטיר-אייגענטימער קלינגט מיט א גלעקעל. דאס איז דער ערשטער סיגנאל צום אנפאנג פון דער פארשטעלונג.

גענייטע בעזוכער פון טעאטער פערזיכערען מיך, אז ביז צום אנפאנג וועט נאך אוועקגעהען א גוטע שטונדע, אויב נישט צוויי. ווארים דער טראקטירשטשיק וויל, אז דאס פובליקום זאל דערווייל זיצען און זיך קוויקען מיט די פראדוקטען פון זיין בופעט. אבער איך האב בעשלאסען צו ווארטען אפילו אויב די פארשטעלונג זאל זיך אנפאנגען 1 ביינאכט.

פונקט צעהן אין אוונד האט דער פארהאנג זיך צונויפגעצויגען און א פערגראמירטער ארטיסט, וועמען דאס פובליקום האט, קענטיג, שוין פיל מאל געזעהען אין הויך געשעצט זיין שפילען, האט אין „עטליכע ווערטער" דערצעהלט, וואס פאר א מין פיעסע מען שפילט היינט.

— דאס שטיק,—האט דער, לאמיר איהם אנרופען קאנפעראנסיע, געזאגט, — הייסט „א כלה אויף א נאכט", אדער „די קראפט פון אייפערזוכט", פון דעם בעריהמטען אויטאר און קינסטלער דזשייקאב מעדעלסאן (?) עס קומט פאר ווי א גביר'ישער יאט פעלט בט זיך אין אנ'ארים מיידעל, וועלכע האט א געליבטע, א'ן ארבייטער. דער געליבטער...

אבער, וואס איז דען פאר א נפקא מינה, וואס מאר אנ'אינהאלט די איגהאלטסלאזע פיעסע פערמאגט? נישט דאס בין דאך אויסען.

מען האט אין גאנג פון דער פיעסע געטאנצט א „קאזאצקע", געמאכט קידוש, געזאגט קדיש, אונטערגעווארפען א מכזר, געשאסען, א פאר מאל זיך געשמד'ט און, פערקעהרט. א גלח האט זיך פערליבט אין א יודישער רבי'צין. און בשעת די „ארטיסטען" האבען געזונגען א יודיש פאלקסליד, איז דער גאנצער טראקטיר געגאנגען כאראָרים. בעזוכערס האבען איינגעלעגט די וועלט די רוסען און די רומענער, שטענדיגע בעזוכער פון טראקטיר „גראנד", אין ממילא שוין אויך פוג'ם טעאטער, וואס שפילט דארטען.

— מכעלע יאטקע, כאליערא טעביע וו'באק, יעזשצא ראז כאנצוי „קדוש"! (מעכעלע יאטקע, א כאליערע דיר אין זייט", טאנץ נאך אמאל דעם „קידוש") שרייט א קאצאפ, א בעריהמטער חזיר'ניק אין שטאט. ער האט נאך מיט 25 יאהר צוריק געהרג'עט נישט איין יודען אין פאגראם-צייט, אבער די לעצטע יאהרען, זינט די רומענער זענען אריין אין בעסאראביע, האט דער קאצאפ זיך צוגעשארט צו די יודען און אפילו ליב בעקומען זייער טעאטער, מ'שטיינס געזאגט.

— מאדמ אזעל לעווין, אינקא אדאטא מאמזערל! (פריילין לעווין, נאך אמאל דאס ממזר'ל), — ווייסט זיך א יונגער רומענער, וועמ'ן דאס ליד וועגען עפעס א ממזר'ל (זעהר א טראגישע פיגור אין די פיעסע) איז כמש אריין א ין נאז.

און די ארטיסטען געהען אויף „ביס"! א ברירה האבען זיי דען? דאס איז דאך זייער איינ-...

בילדער-אויסשטעלונג

פון מ. ד. גאטליב

זונטאג איז אין לאקאל פון געוו. „טאז" אנדזשעיא 1, פארגעקומען די ערעפנונג פון דער בילדער-אויסשטעלונג פון מאלער מ. ד. גאטליב.

די אויסגעשטעלטע שאפונגען, עטליכע צענדליג אין זייער צאהל, ווייזען אן דערויף, אז דער מאלער האט נאך די עטליכע יאהר ארבייט, זיך קינסטלעריש געקרעפטיגט, געווארען רייפער און אין זיינע ארבייטען זעהט זיך שוין א בולט קינסטלעריש פנים.

ס'איז געוואונשען, אז די אויסשטעלונג זאל וואס צאהלרייכער בעזוכט ווערען אין דערמיט געבען די מעגליכקייט א יונגען טאלענטירטען מאלער צו ווייטערדיגער שאפונגס-ארבייט.

העברעאישע דראמאטישע סטודיע אין לאדז

די טעג טרעט ארויס די העברעאישע דראמאטישע סטודיע מיט איהר נייעם פראגראם.

מיט דריי יאהר צוריק האט א קליינע גרופע אמאטערען בעשלאסען זיך צו ווידמען דער טעאטער-קונסט דורך שאפען א העבראישע טעאטער-סטודיע, צופרשט האט מיט דער סטודיע אנגעפיהרט די בקאנטע קינסטלערין פון ארץ-ישראל, פרוי ד"ר מרים בערנשטיין — כהן. די סטודיאנטען האבען זיך געלערנט דיקציע, פלאסטיק און בינע-טעכניק. די ארבייט איז געפיהרט לויט דעם סטאניסלאווסקי סיסטעם. שוין דער ערשטער עפענטליכער ארויסטריט פון דער סטודיע, וועלכער איז אויך געווען אן עפענטליכער עקזאמען, איז אויסגענומען געווארען דורכ'ן פובליקום מיט אנערקענונג. נאכדעם ווי פרוי בערנשטיין-כהן האט פערלאזט פוילען, האט מיט דער אביסל אנגעפיהרט דער רעזשיסער פון היגען פוילישען טעאטער, ה' וויערצינסקי, וועלכע האט די אביסל פערטיפט. אונטער זיין לייטונג טאקי ווערט אויסגעפיהרט דער צווייטער פראגראם, וועלכער איז אויסגעפאלען בעסער ווי מ'האט זיך עס פארגעשטעלט. אבער די יונגע סטודיאנטען האבען זיך נאך מיט דעם נישט בעגנוגענט. זיי זענען צוגעטרעטען צום ווייטערדיגען פערפולקאמען און רעאליזירען דעם ציל: שאפען אין דער צוקונפט א העברעאיש טעאטער אין לאדז, וואס זאל שטיהען אויף א געהעריגען ארטיסטישען ניווא. הים אויף איהר וועג שטעהען צענדליגער שוועריגקייטען, האט די סטודיע בעוויזען ארויסטרעטען מיט דעם דריטען פראגראם. דאס מאל האט די סטודיע זיך געווענדעט צו די אוצרות פון דער אייראפעאישער ליטעראטור. עס וועלען ווערען אויסגעשטעלט די בעקאנטע דראמע פון סט. וויכפיאנסקי „די ריכטער" (דער גרונט איז גענומען פון יודישען לעבען) טראגעדיע אין איין אקט און „דאס ווינדער-טעאטער" גראטעסקע און צוויי בילדער פון דעם בעריהמטען שפאנישען שרייבער ד. מ. צערוואנטעס. עס רעזשיסירט דער בעקאנטער ארטיסט סימי וויינשטאק פון דעם ביקארעשטער עקספערימענטאל-טעאטער „ב. י. ט. ס." די איבערגעגעבענע ארבייט פון די סטודיע חברים איז א געניגענדע גאראנטיע, אז דער אויפטריט וועט זיין אימפאזאנט. מיר האפען, אז דאס לאדזער פובליקום וועט ערפילען איהר חוב לגבי אט די יונגע אידעאליסטען, און וועט מאסענווייז בעזוכען די פארשטעלונג.

ציגע, אזוי צו זאגען מאראלע בעפרידיגונג, וואס אין מאטעריעלען זין ליגען זיי דאך גוט אין דער אדמה... אין אלגעמיין פיהלט זיך דאס פובליקום, ווי איהר זעהט, גאנץ גוט אין היימיש מיט די ארטיסטען, פונקט ווי די זעלבע – מיט'ן פובליקום.

נאך דעם ווי די פיעסע האט זיך פערענדיגט, האט זיך אנגעפאנגען א „דיווערטיסמענט" (א וואדעוויל פראגראם). אבער איך וויל דא נישט איבערגעבען קיין רעצענזיע. איך האב נאר געוואלט ברענגען א ביישפיל ווי אזוי מען שפילט איצט טעאטער אין קישענעוו.

נ. פ—ס.

דאס „רעדעל דרעהט זיך" אין „ארט"

דאס נייע פראגראם אין „ארט" דאס רעדעל דרעהט זיך נעהט אראפ יעדען טאג מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען ערפאלג. א בעזונדערען ערפאלג האבען די נומערן „טויטע חסידים" (אויסגעפיהרט פון עיינע מרים. דושיגאן, שומאכער און ריינגלאס) און דער גראטעסק נומער „מאנטעפיא"ע ביי ניקאלאי דעם ערשטען". בכלל נעמט אויף דער עולם דאס פראגראם זעהר ווארים און פיל נומערן ווערען ביסירט.

=□□□=—

מוזיקאלישע נאטיצען

סימפאניע-קאנצערט

דריי גרויסע גייסטער האבען צו אונז גערעדט: היידען, מאצארט, און בראהמס און ווי האבען זיי גערעדט, מיט די אייִדעלסטע שפראך.

„אונזערע" סימפאניקער אונטער דער לייטונג פון גאסט-דיריגענט איגנאצי נוימארק, האבען אונז פארגעפיהרט „פירטע E-מאל" סימפאניע — אט די פירטע, וועלכע מיר האבען אמאל געהערט אין די אלטע גוטע צייטען, אונטער זדזשיסלאוו בירנבוים'ס לייטונג.

אין די אלטע גוטע צייטען, ווען דער טאקטשטעקען איז געווען איבער דעם, אדער יענעם בעריהמטען דיריגענט, וואס וועט דיריגירען די, אדער יענע סימפאניע „יעדען מאנטאג", וועלכען אונזערע מוזיק-דורשטיגע יוגענד, האט מיט אנגעהאלטענעם אטעם ערווארט.

אט די זעלבע „פירטע" סימפאניע האבען מיר געהערט ווידער און אויך אין א אויסגעצייכנעטע אויספיהרונג.

איגנאצי נוימארק, דער פאטיטור קענער, דער אימפולסיוו - טעמפעראמענטפולער מוזיקער, געטראגען פון קולטורעלער הויך און פון געפיהל-פולע טיפקייט – פיהלט בראהמס'ן מיט אלע פיבערן פון זיין נשמה און ער ווערט נישט צופיל געטראגען פון זיין איבערמ"סיגען טעמפעראמענט, ראן, הערען מיר בראהמס מוזיק, וועלכע איז נאך ביז איצט, נאך נישט גאנץ פערשטענדליך, אבער אין וועלכע מען פיהלט עטוואס גרויס הייליגעס — אין די העכסטע פארם, און אין די בעסטע אויסלייגונג, נישט ערגער ווי אמאל אונטער זדזשיסלאוו בירנבוימס לייטונג.

און מאצארט?

אט דעם געניוש, וועלכע די ציוויליזירטע וועלט פייערט איצט זיין אנדענקען, איז געגעבען געווארען בלויז נאר פאר קליינע פראגמענטען פון זיין באלעט סוויטע אבער וואס פאר א פראכט הויכט אויס פון די קליינע קאמפאזיציעס, און ווי הערליך שעהן האט מען די קליינע פראגמענטען אויסגעפיהרט?

און איצט קומט דער לעצטער, איינענטליך דער ערשטער. היידען, האט געצאפט זיין און איז כראנאלאגיש דער ערשטער אין פראגראם אבער שטעהט ער נעבען דער לעצטער, דערפאר אבער, האט איהם דער בעריהמטער אונזערער וויאלאנטשעל-קינסטלער, עמאנועל פויערמאן אזוי בעצירט, אז ער איז געווארען דער ערשטער, אזוי ווי איהם קומט. אין היידענס קאנצערט האט דער קינסטלער אויסגעזונגען זיין גאנצע נשמה.

און נאך דעם אויסגעזונגענעם קאנצערט, האט פויערמאן אונז פערהייליגט אונזער הייליגע תפילה כל נדרי, וואס איז אונזער אינערליך-חשבון הנפש, אט דעם כל נדרי האבען מיר, אונטער פויערמאנס מייסטער-פינגער געהערט, אין אמת רעליגיעז-ערהאבענעם פראכט.

נאר אין אזא פארם און אין אזא פראכט אויסגעפיהרטע כל נדרי, קען מאכען דעם ערשיטערענדיגען איינדרוק און ווירקונג, וואס ברוכ'ס קאמפאזיציעס ענטהאלטען אין זיך.

אויסדריקענדיג אנערקענונג דעם דיריגענט, דעם סאליסט און ארקעסטער-מוזיקער, מוזען מיר דאך דעם לעצטען — דעם ארקעסטער — מאכען א קליינעם פארוואורף: ווען עס שפילט אזא קינסטלער ווי פויערמאן, דאן לאזט זיך ווענינגער הערען און מערגיבט זיך אליין אויך צו הערען דעם קינסטלער, דען ווען אייערע טענער זענען אנגענעם, איז דאך פויערמאנ'ס מאן אנגענעהמער.

בענלייטעט דאך, מיינע ליבע, שטיל און זאנפט, ווי דער דיריגענט בעט אייך בויגענדיג זיך אין דרייען.

די ווירקונג וואלט געווען נאך א גרעסערע.

D-ekl.

יודישע לעגענדעס פון קראקא

א בעזוך אויפ׳ן קראקאווער יודישען בית עולם

פון הלל ראגאף.

קראקא פערמאגט א סך יודישע היסטארישע אלטערטימליכקייטען, מאנכע פון די ערטער האב איך בעזוכט אין פערלויף פון די עטליכע טעג, וואס איך האב אין דער שטאט פערבראכט. פאר דעם ליבהאבער פון יודישע לעגענדעס און וואונדער־מעשיות איז קראקא פשוט אן אוצר.

איך וויל דא איבערדערצעהלען א פאר פון אט די לעגענדעס און מעשיות, וואס איך האב געהערט פון אן אלטער פרוי וועלכע גיט איצט אכטונג אויף דעם בית־עולם הינטער דעם רמא״ס שוהל, ווי אלט דער בית־עולם איז, ווייס קיינער נישט. אבער עס איז שוין הונדערט־און־פופציג יאהר אז מען בעגראבט דארטען מעהר נישט קיין מתים.

די אלטע פרוי האט מיך געפיהרט איבער די קברים פון די בעריהמטע גאונים און רבנים, וואס ליגען דארטען, און ביי יעדען קבר האט זי זיך אפגעשטעלט און דערצעהלט א לעגענדע וואס איז פערבונדען מיט א טויטען וועלכער ליגט דארטען. איך האב איהר געפרעגט צי א יודישער געלעהרטער איז אמאל ביי איהר געוועזען און פערצייכענט וואס זי האט צו דערצעהלען. האט זי א לאך געטון און געזאגט, „יע, דער דאקטאר באלאבאן קומט אהער אפט און רעדט מיט מיר, און ער קוקט און ער שרייבט.“ (דר. באלאבאן איז א בעריהמטער פארשער פון יודישער געשיכטע אין פוילען).

וועגען ר׳ אייזיקעל ר׳ יעקעלעס וועלכער ליגט אין דעם שעהנסטען קבר פון בית־עולם האט זי מיר דערצעהלט די פאלגענדע לעגענדע:

ר׳ אייזיקעל האט איינמאל בעשלאסען צו בויען א בייט שוהל, האט ער אבער נישט געהאט קיין געלד אויף דעם. איז איינמאל צו איהם געקומען א מלאך צו חלום און איהם געזאגט, אז ער זאל פאהרען קיין וויען און זוכען אונטער א געוויסען בריק, וועט ער געפינען אן׳אוצר. ער איז אהין אוועקגעפאהרען, און אזוי ווי ער האט זיך ארומגעדרעהט אויף דעם בריק איז איהם אנטקעגענגעקומען אן אפיציר, יענער האט איהם געפרעגט, וואס ער זוכט, גאר נישט — האט איהם ר׳ אייזיקעל געענטפערט — דער אפיציר האט איהם אנגעקוקט און געזאגט: „אפשר האט זיך אייך עפעס געחלומט וועגען אן אוצר? לאכט זיך אויס דערפון. אט האט זיך מיר די נאכט געחלומט אז ביי ר׳ אייזיקלען פון קראקע ליגט בעהאלטען אן׳אוצר נו, וועל איך פאהרען אהין זוכען?“.

ר׳ אייזיקעל איז גלייך צוריקגעפאהרען אהיים און האט דארט טאקע דעם אוצר געפונען און מיט די געלד האט ער אויפגעבויט א שוהל.

און די אלטע האט מיר מיט׳ן האנד אנגעוויזען וואו די שוהל, וואס ר׳ אייזיקעל האט אויפגעבויט, שטעהט. זי איז איינע פון די גרעסטע שוהלען אין יודישען קווארטאל. איבער׳ן טיר איז מיט גרויסע שווארצע אותיות אויפגעשריבען: „די שוהל פון ר׳ אייזיק ר׳ יעקעלעס“.

אין צווייטען קבר, א גאנץ פשוטער, ליגט ר׳ אברהם סבא, דער למד־וואוויק. און די לעגענדע, וואס זי האט מיר וועגען איהם דערצעהלט, איז אן׳אינטערעסאנטערע, ווי די ערשטע.

דאס האט פאסירט מיט הונדערטער יאהרען צוריק. דער פוילישער קעניג האט דעמאלט געוואלט טון א שידוך מיט א שפאנישער פרינצעסין, האט זי איהם געלאזט וויסען, אז זי וועט מיט איהם הייראטען בלויז דאן, אויב ער וועט ארויסטרייבען אלע יודען פון קראקא (קראקא איז דעמאלט געוועזען די הויפטשטאט פון דער פוילישער מלוכה).

ווען די יודען האבען זיך דערפון דערוואוסט, איז געווארען א יללה, זיי זענען געקומען צולויפען צום רב, אבער ער האט גארנישט געקענט טון, אויסער בעטען ביי גאט, ער האט געוויינט און געפאסט און מתפלל געווען.

איינמאל, ביינאכט חלומט זיך איהם, ער זאל געהן צו אברהם דעם שניידער, ווייל ער איז דער איינציגער, וואס וועט קענען העלפען. דער רב איז געווארען פערוואונדערט, ווייל ער האט אלע מאל געמיינט, אז אברהם דער שניידער איז א פשוטער, פראסטער יוד, ער האט אבער געפאלגט און איז אוועק צום שניידער.

דאס איז געווען אין א מיטען דער נאכט, ווען דער רב איז צוגעקומען צו אברהמס שטוב. האט ער געזעהען, ווי דארטען ברענט א פייער און ער האט געהערט ווי אימיצער לערענט, ער האט דאן פערשטאנען, אז ר׳ אברהם איז א בעהאלטענער צדיק, א למד־וואוניק.

דער רב האט ערקלערט דעם שניידער, וועגען וואס ער איז צו איהם געקומען, און דער שניידער האט געענטפערט, אז ער וועט גלייך אוועקפאהרען צו דער פרינצעסין און זעהן, אז זי זאל די גזרה צוריקרופען.

אויף מארגען איז שוין אברהם דער שניידער געווען אין דעם פאלאץ פון דער פרינצעסין. ער האט איהר געשיקט זאגען, אז אזוי ווי ער האט געהערט, אז זי דארף באלד א כלה ווערען, האט ער איהר געבראכט מתנות. די פרינצעסין איז ארויס צו איהם, און ער האט פון א גרויסען קארב, ארויסגענומען טייערע ציהרונג און אנדערע שעהנע זאכען און איהר דערלאנגט זי איז געווען ענטציקט און איהם געדאנקט. נאר אין מיטען דעריגען האט ער ארויסגעצויגען א שלאנג און איהם שנעל ארומגעוויקעלט ארום דער פרינצעסינס האנד, זי האט זיך דערשראקען און גענומען שרייען. האט איהר אברהם געזאגט: „איהר דארפט נישט מורא האבען, איך קען אראפנעהמען דעם שלאנג און נישט לאזען ער זאל אייך בייסען. איך וועל דאס אבער נישט טון, ביידען איהר וועט פריהער אונטערשרייבען א פאפיר, אז איהר ערלויבט די יודען ווייטער צו וואוינען אין קראקע“. די פרינצעסין האט קיין אנדער ברירה נישט געהאט ווי דעם פאפיר אונטערצושרייבען.

לעגענדעס וועגען דעם רמ״א זענען פערהאן אהן א שיער, וועגען איינע פון זיי האט די אלטע אליין, נעבעך, געצווייפעלט. „מען דערצעהלט — האט זי געזאגט — אז דער רמ״א איז געשטארבען צו 33 יאהר, און אז זיין פרוי יאיז געשטארבען מיט צוואנציג יאהר פריהער, אבער אט דא ליגט זיינע א טאכטער, אויב זיין פרוי איז געשטארבען, ווען ער איז אלט געווען 13 יאהר, ווי אזוי האט ער געקענט האבען א קינד“?

די קברים פון די אלע הייליגע און די מצבות זענען פערווארפען מיט קוויטלעך פון מענשען, וואס קומען דארטען בעטען.

נאך א מעשה וואס די אלטע האט דערצעהלט, מוז איך דא איבערגעבען.

אין פיהר־הויז פון שוהל שטעהען גרויסע שראנקען, איך האב איהר געפרעגט, וואס דארטען ליגט, האט זי געענטפערט אזוי: „איצט, זענען די שראנקען ליידיג. אמאל, ווען מיין פאטער איז געווען שמש, פלעגט דארטען ליגען די גאלד און זילבער פון דער שוהל, די בעכערס, די בלעכען פון די ספרי־תורות און אנדערע טייערע זאכען, איינמאל האבען גנבים איינגעבראכען אין דער שוהל און האבען אויפגעריסען די שראנקען און אלץ ארויסגענומען. זיי זענען ארײן פון הינטען, פון בית־עולם, און אהין זענען זיי אנטלאפען מיט זייער רויב.

„מיין פאטער האט די גנבה ענטדעקט, ווען ער איז אין דער פריה געקומען עפענען די שוהל, עס איז געווען א ווינטערדיגער טאג, און דער בית־עולם איז געווען זבעדעקט מיט שניי, מיין זפאטער איז ארויס אויפ׳ן בית עולם און גענומען זוכען צווישען די קברים. ער ווייס אליין נישט, פארוואס ער האט דאס געטון, אבער פלוצלונג האט ער דערזעהען איינע פון די געגנבעטע זאכען. דערנאך א צווייטע און א דריטע, אלץ איז דארטען געלעגען, אויסער איין גאלדענער בלעך.

„אין דריי יאהר ארום האט מיין פאטער אויך די בלעך געפונען ליגענדיג אויפ׳ן בית־עולם.

„די אלע זאכען זענען אבער געווען שטארק בעשעדיגט און מען האט געמוזט ברענגען א מייסטער פון וויען זיי צו פערריכטען, זייט דאן האלט מען די גאלד און די זילבער ביים גבאי אין שטוב“.

די אלטע האט עס אפען נישט געזאגט, אבער זי האט געוואלט איך זאל גלויבען. אז די גנבה איז נישט בעגאנגען געווארען פון מענשען, נאר פון עפעס „נישט גוטע“, וועלכע זענען פון אימיצען געצוואונגען געווען די זאכען צוריקצוברענגען, די „נישט־גוטע“ האבען זיך געמוזט בענוגענען מיט צושעדיגען די הייליגע חפצים.

אריסטאקראטישע פרויען ווערען פערפיהרט אין אפריקא

אין די לעצטע יאהרען איז צווישען די אריסטאקראטישע פאמיליעס אין לאנדאן און אין פאריז געווארען א מאדע אוועקצופאהרען אין די ווילדערנישען פון אפריקא, אויף געיעג נאך ווילדע חיות, אדער גלאט צו אויספארשען די פערווארפענע געגענדען און בעקענען זיך מיט די האלב־ווילדע שבטים, וואס וואוינען דארט. די מאדע איז פערשפרייט נישט נאר צווישען מענער, נאר אויך צווישען די רייכע אריסטאקראטקעס. די אריסטאקראטישע פרויען מאכען רייזעס אין די ווייטע געגענדען פון אפריקע, נישט בלויז צו כאפען חיות און צו שטודירען דאס לעבען פון ד ווילדע שבטים, נאר אויך צו זוכען א געלעגענהייט צו פערפיהרען א ליבע מיט א פרינץ, אדער א באראן פון דער ווייטער אינדיע, אדער אראביען. פיל פרויען זענען אבער אויף אזא אופן אריינגעפאלען פון שווינדלער און באנדיטען, און זענען געווארען זייערע שקלאפען. איצט האט זיך די פראנצויזישע רעגירונג, וועלכע האלט אונטער איהר הערשאפט, די געגענדען פון צפון אפריקא, גענומען אויסצוראטען די באנדיטען און זי נעהמט אן מיטלען צו בעשיצען ד יפרויען, וואס קומען אהין זוכען הויכע טיטולען.

די געגענדען פון טוניס ביז מאראקעש, און פון אלדזשיריען ביז על גאליא, אין צפון־אפריקא, זענען ממש פערפלייצט מיט פרויען פון פערשידענע לענדער, וועלכע זוכען צו פערפיהרען ריימאנען מיט פערשידענע אדעליגע, פון די מאכמעדאנישע לענדער. צווישען די פרויען געפינען זיך אויך א היבשע צאהל אמעריקאנער אריסטאקראטקעס, און זיי אלע זענען אין גרויס געפאהר אריינצופאלען אין די הענד פון באנדיטען, וועלכע בערויבען זיי אוז אמאל דער׳הרג׳ענען זיי, און ווארפען אוועק ד׳ערע קערפערס ערגעץ אין דער מדבר.

דא נישט לאנג איז איינע א יונגע ענגלישע אריסטאקראטקע שיער נישט אריינגעפאלען אין ד יהענד פון א שווינדלער, וועלכער האט זיך אויסגעגעבען אלס דער עמיר פון קורדיסטאן. דער שווינדלער איז געווען א שעהנער און העלדישער יונג. ער האט זיך אנגעטון א טערקישע מיטץ מיט א מיליטערישען מונדיר און א סך מעדאלען, און די רייכע אריסטאקראטקעס האבען איהם נישט אפגעלאזען קיין מינוט. איינע פון די אריסטאקראטקעס האט זיך שטארק פערליבט אין איהם, און זי האט שוין געהאלטען ביים אפפאהרען מיט איהם אין קורדיסטאן, וואו ער האט געזאלט הערשען ווי אן׳אמת׳ער קעניג. דורך א צופאל האט זיך די אריסטאקראטקע אין דער לעצטער מינוט דערוואוסט, אז ער איז א שווינדלער, און אנשטאט צו פאהרען הערשען אין קורדיסטאן, איז דער פאלשער עמיר אריינגעפאקט געווארען אין א פראנצויזישער טורמע.

אין טוניס רעדט מען נאך אלץ וועגען א פאר ענגלישע אריסטאקראטישע דאמען, וועלכע האבען זיך פערליבט אין א קעמעל־טרייבער, מיט׳ן נאמען „האסאן“. דער דאזיגער „האסאן“ איז געווען א פשוט׳ער באנדיט. ער האט שוין ערמארדעט פיל מענשען און א גרויסע צאהל קרבנות האט ער בערויבט און איבערגעלאזען אין מדבר. דער האסאן איז געווען אן׳אונוויסענדער און שמוציגער אראבער, אבער ער האט געהאט דעם אויסזעהען פון עפעס א פרינץ, און ד יפרויען האבען זיך איינגערעדט, אז ער איז א בעהאלטענער פרינץ. איינע אן׳ענגלישע פרוי איז אוועק וואוינען מיט איהם אויף אן׳איינזאמען אינזעל. אבער האסאן האט צוגענומען פון איהר די גאנצע ציהרונג און איז אנטלאפען, איבערלאזענדיג איהר איינע אליין צווישען די ווילדע פויגלען. די פרוי איז געראטעוועט געווארען פון א פראנצויזישע שיף, וועלכע איז גראד אין יענער צייט פערבייגעגאנגען יענעם אינזעל.

עס זענען פערהאן פרויען, וועלכע פאהרען ארום פון איין שטאט אין א צווייטער אין צפון־אפריקע, ביז זיי געפינען „א בעשערטען“, א פרינץ, אדער א באראן, וועלכער נעהמט אן זייער ליבע. אין די מעהרסטע פאלען זענען אבער אט די „פרינצען“, שווינדלער, וועלכע קוקען אויס אט יאויף אזעלכע קרבנות, צו בערויבען זיי און זוכען דערנאך אנדערע. די שווינדלער האבען שוין זייערע מיטלען און וועגען. ווי אזוי צו פערפיהרען די לייכטזיניגע אריסטאקראטקעס. זיי בעצויבערען זייערע קרבנות מיט זייערע געהיימנישפולע בעוועגונגען און תפלות. געוועהנליך קענען די שווינדלער א פאר אייראפעאישע שפראכען. דאס בעצויבערט די פרויען נאך מעהר. עס איז א סימן, אז זיי שטאמען פון די הויכע פענסטער און האבען געקראגען א גוטע בילדונג. דער שווינדלער דערצעהלט דער אריסטאקראטקע, אז ער האט א צויבער־פאלאץ אויף א דערבייאיגען אינזעל, און ער לאדעט זי איין אלס גאסט. די אריסטאקראטקע כאפט זיך אן. א קלייניגקייט! זי וועט זיין דער גאסט פון א וויכטיגען פרינץ! זי וועט שוין האבען וואס צו דערצעהלען איהרע פריינד און בעקאנטע, און יענע וועלען זיכער האבען וואס איהר מקנא צו זיין. זי זעצט זיך ארויף רייטענדיג אויף א קעמעל, און פאהרט אוועק צום „פרינץ:“ אי זפאלאץ.

וועניג אזעלכע פרויען קומען זצוריק לעבעדיגע. און אויב זיי קומען שוין יא, לויפען זיי נישט צו זייערע פריינד און בעקאנטע, צו בעריהמען זיך מיט דעם „גליק“, וואס זיי האבען געכאפט, נאר זיי קומען אין דער פאליציי, צו בעקלאגען זיך אויף דעם שווינדלער.

איינער אזא אריסטאקראטקע מיט׳ן נאמען מאריא לואיזא באטעי, וועמעס קערפער מ׳האט געפונען א צושניטענעם נישט ווייט פון טוניס, מאדמואזעל באטעי האט געשטאמט פון א פאריזער אריסטאקראטישער פאמיליע. זי האט געוואוינט נעבען דזשארדען דע פלעיר (בלומען־גארטען). דארט נישט ווייט געפינט זיך א מאכמעדאנישע מאסק. די יונגע אריסטאקראטקע האט אפט געזעהן די שווארץ־אויגיגע יונגע מאכמעדאנער און איהר האט זיך פערוואלט צו בעקענען זיך מיט דעם לעבען פון די מאכמעדאנער, נישט אין פאריז, נאר אין זייער היים לאנד. זי איז אוועקגעפאהרען קיין טוניס. דארט האט זי זיך פערליבט אין א שעיק מיט דעם נאמען סמאדזשא. פלוצלונג איז [illegible] פארל פערשוואונדען און מען האט פון זיי נישט געהערט, ביז מען האט געפונען דעם צושניטענעם קערפער פון דער רייכער פאריזער אריסטאקראטקע.

אויף זינדיגע וועגען

10) סענסאציאנעל־ראמאנטישער ראמאן פון לאנדאנער לעבען

— דאס געהט מיך גארנישט אן, איך גלויב אייך קיין איין ווארט נישט פון דעם אלעם וואס איהר האט דא געזאגט, ס׳טוט מיר נאר זעהר באנג, וואס איך האב זיך אזוי שטארק ענטוישט אין אייך, איך האב א׳יך געהאלטען פאר אן׳אנשטענדיגען מענש.

— ווי איך זעה, פריילין ראמא, שאצט איהר נישט גענוג ערנסט אפ די לאגע. אלץ ערגער איז פאר אייער פאטער און פאר אייך, ס׳שטעהט אין קאן אלץ, אייער פאטערס פרייהייט, פערמעגען און צוקונפט, זיין לעבען.

ראמא האט ווירקליך זיך נישט געקאנט אכגעבען קיין חשבון וואס דא קומט פאר. זי האט געדארפט צייט זיך צו בעטראכטען, אויפצוקלעהרען זיך דעם גאנצען ענין, הגם זי האט נאך נישט געוואוסט וועגען וואס דא האנדעלט זיך. דאך האט זי היינט נישט געוואלט דערפון וויסען. זי האט נישט געוואלט זיין איינגאנצען אין דער נעץ פון מערטענסען, זי האט פארגעפיהלט אז ס׳גרייט זיך עפעס שרעקליכעס, עפעס גרויזאמעס. און זיערבער האט זי דאס אומגליק געוואלט אפשלעפען, מיט אלע מעגליכקייטען און מיטלען וואס זענען געווען אין איהר רשות אפשלעפען. טאקע צוליב דעם האט זי בעשלאסען נישט זיך צונעהמען אין בייזען מיט׳ן אינזשיניער מערטענס נאר זיין צו איהם וואס מעהר מילדער.

— הער מערטענס האט ראמא מיט א שוואכער שטימע אויסגעשעפטשעט, לאזט מיך איצט אליין, איך פיהל מיך זעהר שלעכט אן׳אנדערש מאל וועלען מיר אדורכרעדען וועגען די אלע שרעקליכע זאכען, איצט נישט, איצט נישט... אויף ווידערזעהן... הער אינזשיניער.

ראמא האט דערלאנגט מערטענס איהר ציטערדיג, ווייסע האנד, מערטענס האט די האנד צוגעצויגען צו זיינע ליפען און לאנג געקושט. ראמא האט זיך נישט געוועהרט אבער מיט א געפיהל פון עקעל האט זי פערקרומט איהר פנים.

— איך געפין זיך אין זיינע הענד, האט זי געטראכט, לאנגע סעקונדען האט געדויערט דער קוש אין האנד, ראמא האט געוואלט צוריקציהען די האנד, אבער מערטענס האט זי פעסט געהאלטען, ער האט ראמאן צוגעצויגען צו זיך, מ׳האט כמעט געהערט דאס קלאפען פון זיין הארץ, ער האט פערהאלטען זיין אטעם, אזוי ווי ער וואלט געוואלט בעהערשען זיין ליידענשאפט. איין האנד איז געלעגען אויף ראמאס פלייצעס און האט געדריקט איהר שלאנקען קערפער צו זיך, מיט דער צווייטער האנד האט ער ארומגענומען איהר טאליע און איינגעגראבען זיין פנים אין איהרע ברוסטען. ראמא האט זיך געריסען פון מערטענס שטארקע הענד. זי האט אנגעכאפט די לאנגע האר פון זיין קאפ און שטארק געריסען.

דער שטארקער וועהטאג האט אבער מערטענסען נישט אפגעריסען פון זיין קרבן. ער האט זי ווייטער געהאלטען אין זיינע מוראדיגע צוואנגען.

ראמא האט געוואלט שרייען, אבער איהרע ווערטער זענען פון אויפרעגונג און איבערראשונג נישט ארויס פון דער קעהל.

ז יהאט מיט דעם גרעסטען עקעל געפיהלט זיין קערפער צו איהרען צוגעדריקט, זיין טאבאקשמעקענדיגען אטעם איבער איהר פנים און איצט זיינע גראבע הארטע העסליכע ליפען, אויף איהר האלז.

דאס בלוט איז איהר פערגליווערט געווארען אין די אדערען, זי האט געזעהען די ציטערנדיגע, פערהאסטע ליפען פון זיין געזיכט. די חיה׳שע ליידענשאפטליכע אויגען האבען ארויסגעלויכטען און זיך אריינגעגראבען אין איהר גאנץ וועזען. ראמאן האט אנגעהויבען צו שווינדלען פאר די אויגען, א קאלטער שווייס האט זי בעדעקט, איהר האט זיך אויסגעדוכט, אז זי זעהט מערטענס אויף א ווייטען מהלך פון זיך, פלוצלונג איז אלץ פערשוואונדען, ס׳איז איהר אין גאנצען פינסטער געווארען און זי האט מעהר גארנישט געוואוסט...

פלוצלונג האט מערטענס דערפיהלט, אז די פרוי ווערט איהם שווער אין זיינע ארימס. ס׳האט געדויערט עטליכע סעקונדען ביז ער איז צו זיך געקומען און האט ראמאן אוועקגעטראגען אויף דער סאפע, וואס איז געשטאנען אין צימער.

ראמא האט נישט געאטעמט, פיסלעכווייז האט זיך אבער איהר בוזעם אנגעהויבען צו הויבען, זי איז נישט איינגאנצען ערוואכט. זי האט געפיהלט, אז זי ווערט שווער ווי בליי און ארום און ארום איז א פינסטערניש, וועלכע האט גארנישט קיין שום פארמען. אין די אויערען האט איהר געראוישט. ווי זי וואלט זיך געפינען אויפ׳ן ברעג פון ים, בעת א שטורעם.

מערטענס איז געשטאנען אויף די קניען נעבען דער סאפע, ער האט געהאלטען אין האנד א פלאש קעלניש וואסער און מיט זיין טאשענטוך געריבען די שלייפען פון דער בעוואוסטלאזער פרוי, דער ערשטער טיפער אטעמצוג פון ראמאן האט איהם אויפגעשטעלט פון דער קניענדער פאזיציע, ער האט זיך אוועקגעזעצט אויף דער סאפע און האט גענומען ראמאס ווידערשטאנדסלאזע האנד, ער האט זיך געפיהלט אלס זיגער און געטראכט וועגען זיין ווייטערדיגער טאקטיק בנוגע ראמאן. מיט גיריגע אויגען האט ער געקוקט אויף דעם געפאנגענעם בעשעפעניש און געווארט ביז זיין קרבן וועט איינגאנצען קומען צו זיך.

דער נעבעל, וואס האט געהאט ארומגענומען ראמאס געדאנקען האט זיך אנגעהויבען פונאנדערצוגעהען. זי איז לאנגזאם געקומען צום בעוואוסטזיין און זיך אנגעהויבען צו דערמאהנען, וואו זי געפינט זיך און וואס דא איז פארגעקומען. זי האט געוואלט עפענען די אויגען, אבער איהרע זימערן זענען געווען שווער ווי בליי און זענען געבליבען געשלאסען.

(המשך קומט)

טעלעגראם! וויכטיג נייעס! טעלעגראם!

פרייטאג, דעם 6 טען לוטי ד. י. קימט פאר די

פייערליכע ערעפנונג

— פון לאדזער —

יודישען פאלקס-טעאטער

17 זגערזשער 17

גרויסע סענסאציע! גרויסע סענסאציע!

דירעקציע א. בעזמאן.

קלאנג-פילם-טעאטער

„MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178.

פון דינסטאג, דעם 3 טען ביז מאנטאג,
דעם 9 טען פעברואר 1931 איינשליסליך:

„אונשטערבליכע ליבע"

אין די הויפט-ראלען:

COLLEEN MOORE
GARY COOPER

אויסערן פראגראם: א הלאנג-צוגאבע
נעכסטער פראגראם: „POGANIN" מיט Ramon Novarro

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליסעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, א־ער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוט און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיק מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דאמען פראפעסאר-דאקטאר ברעכורעחונג בעזאטונגען זיכער דעם שמערסטען און געפעהרליכסטען

ברוך. אויך פאר הויקערס לויגונגען מיט הייל-גארטעטען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אנלעגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גיטענע ואקען פאר די גרעסטע קראנקע ארמען.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בײטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

– **Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg**
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס ערוענדיגע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בארענטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן סעריעזערע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דער געעהרטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2 שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הארציגסטען דאנק פאר זיין אנלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארטעל פון זיין מעטאדע, וועלכע האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר געדראהט צו פלאצען דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט.

Dr. M. Morgenroth, sędzia apelacyjny.

MIESZANKI ZIÓŁ LECZNICZYCH

według przepisu prof Jana Muszyńskiego
polecają w swej aptece Dr. fil. Mag. farm.

A. RYCHTER i B. ŁOBODA

Łódź, ul. 11 Listopada 86, tel. 191-36.

א בשורה טובה פאר עלטערן,

וואס זייערע קינדער לערנען אין פאוושעכנע שולען. די לייטונג פון בעוואוסטען ארטאדאקסישן נאכמיטאג-חדר פאר קינדער, וואס לערנען אין פאוושעכנע שולען, מאכט בעקאנט, דאס נאך א גרינדליכע רעמאנט ווערט דאס חדר פולשטענדיג רעארגאניזירט און פערזאלקאמט אויף אלע גביטען פון למודי קודש. ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספעציאליסטען עברי, חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא. א פערגרעסערטער קורס פאר העברעאיש (רעדען און שרייבען), און יודישע בריף זעלבסט צוזאמענשטעלען. צוליב דעם קריזיס הנחה פרייזען. פלאץ וואלנאשטשי (גייע ש. אט) 6, קוזער אזיצינע. איינשרייבען קען מען זיך געלד פון 2 ביז 7 אייער.

א געוועלב

צו פערקויפען

מיט איינריכטונג אדער אהן, געאייגנעט אויף יעדען געשעפט. גלובנא 59 ביי **Kowalski**

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 2–3 נאכמ.
און פון 7½–9 אווענד.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז צוליב דער בעקוועמליכקייט פון דער געעה־טער קליענטעלע און בירגער, האבען מיר ערעפענט אויף

Plac Dąbrowskiego 2

טעל. 156-70 פראנט, פארטער, אין דער נאהענט פון סאנד אקרענגאווי און גראדסקי א ביורא „Maszynopis" א.ג.

וואו עס ווערען ע־לעדיגט זעמטליכע געריכטליכע אנגעלעגענהייטען ווי אויך סימא־באווע און קאמונאלע

אכטונג! פאזנער און פאמערנער הויזירער!

ספעציעלע אפטיילונג פאר אייערע פראטעסטירטע וועקסלען. מיט אכטונג

יאקוב זאמעס און מ. זיגער.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפו אתך
אז תשכב בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם ואלסט נאר קומען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פא־טער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי בּיטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאטניעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא, פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קויפט נישט קיין

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 162-56

נאר ביי מיר קענט איהר קריגען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג

44 בעמ.: בקויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען א. א. וו. קומט און איבערצייגט אייך! 44

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

האט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאנא 36. טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 9 – 2 נארמ. און פון 5 – 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערע ווארטע-צימער.

טענץ

די מאדערנסטע
אויפ'ן יאהר 1931
לערן איך אויס יעדען איינציגען, נישט אכטענד אויף די פעהיגקייטען. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך אין מיין פריוואט-וואוינונג
64 ציגעל-גאס 64
מיט אכטונג טאנץ-לעהרער
י. זאלצמאן

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנק.
נעמט אן פון 8 ביז 9 פריה
פון 2 – 3 נאכמיטאג און פון 8 ביז 9 אווענד.
זונטאג פון 9 ביז 1 בײטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

לעטשניצע

צאהן-ערצטליכער גאבינעט און רענטגען-אינסטיטוט

(דיאגנאסטיק אויסערליכע און לייכט-טיפע טעראפיע)

זגערזשער 17

טעל. 116-33

וועגעראלאגישער גאבינעט
טעגליך טעטיג פון 1 — 2 נאכמיטאג.

Dr. med. **J. Lubicz**

כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאהניע פון ועסטליכע ארטאפעדישע, זעראטען, ווי: קלטורקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע, רמטמען א. ז. וו. נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכם.

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

מאנומענטאל פילם-קונסטווערק. דאס גרעסטע מייסטערווערק פון דער קינעמאטאגראפיע פון די לעצטע יאהרען, די מעכטיגע דראמע

פירשטין טאראקאנאווא

ליבע און ענטוזיאזם. פאטאליזם, וועלכער הערשט מיט'ן גורל פון מענשען. אוואנטורניסטישע עפאפעי, וואס האט בעת דער הערשאפט פון יעקאטערינא'ן צושמעטערט דעם צארישען טראהן.

אין די הויפט-ראלען:

OLAF FJORD, RUDOLF KLEIN-ROGGE i EDITA JEHANNE

די אויפנאהמען זענען געמאכט געווארען אויף דער יבשה, אויפ'ן ים און אויף ספעציעל צו דעם דאזיגען פילם אויסגעבויטע שיפען

עס נעהמט אנטייל א רוסישער כאר.

געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום טוב – 12 א זייגער בײטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

נעכסטער פראגראם: „דער זיסער נצחון"

זאל זאל

„WESOŁY KĄCIK"

17 זגערזשער 17

היינט צום לעצטען מאל!

די פרעכטיגע שלאגער-רעווי א. ג.:

די שענסטע פיסלעך

(Najpiękniejsze nóżki)

אין 2 טיילען, 16 בילדער.

עס נעהמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל מיט דעם בעקאנטען באלעטמייסטער **TH. ASTROFF** אין דער שפיץ.
סטרעטען אויך אויף: בעקאנטער הומאריסט **Oleś Olesławski**
די בעקאנטע וואדעווילסטקע **Hera Wieczorkówna** א. א.
אייגענער ארקעסטער .·. באלעט .·. אינסצעניזאציעס .·. קאסטיומען
טענץ / הומאר / געזאנגער / סאטירע / אייגענע דעקאראציעס
קאנפערענסיער: J. Warhaftig, דעקאראציעס: Białecki
ליט. לייטער: Bum-Warski, מוזיקאל. לייטער: St. Osmolski
באלעטמייסטער: Th. Astroff, אנהויב 5.30, 7.30 און 9.30 אוו.
אין געוו. טעג 2 פארשטעלונגען: 7.30 און 9.30 אין אווענד.

פראקטישע צושנײדער-שולע

פאר הערן און דאמען-בעקליידונג פאר לאדז און אומגעגענד

פון א. אורמאן זשעלאזנא 10a

איך מאך בעקאנט, אז צוליב דעם גרויסען קריזיס, וואס הערשט צווישען בעלי-מלאכות האב איך דעם הנחה-פרייז פון די צושניידער-קורסען פערלענגערט ביז'ן 1 טען פעברואר ווער פון די שניידער-מייסטער און געזעלען ווילען געניסען פון דעם הנחה-פרייז. זאלען קומען וואס שנעלער זיך איינשרייבען אויף די פראקטישע צושניידער-קורסען, וואס ווצלען זיי געבען די מעגליכקייט עקזאמינירט צו ווערען אין דער האנדווערקער-קאמער. דער דורכשניטל כער קורס ווערט דויערען 6 וואכען. פאר צוגערייזטע שילער פון דער אומגעגענד איז איינגעפיהרט א שנעל קורס, וועלכער ווערט נאר דויערען 3 וואכען. פאר עלטערע שניידער-מייסטער, וועלכע ווילען לערנען צושניידען האב איך איינגעארדענט א ספעציעלען סאלאן נישט זשעלאזנא 10, וואו ס'ווערט דיסקרעט אויסגעלערנט צושניידען, פערשלאפט נישט די צייט, ווייל ביז דער סעזאן ווערט זיך אנהויבען, קענט איהר דורכמאכען דעם קורס מיט אנ'עקזאמען, דיסקרעטע לעקציעס פון 9—11 אווענד. איינשרייבען קען מען יעדען טאג פון 10 פריה ביז 9 א זייגער אווענד אין לאקאל פון דער יודישער האנדווערקער-צענטראלע זשעלאזנא 10a.

וועכבעריד קליניק כירורגישע

„SANATO"

אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
— 200 זל. —
אינער-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski

ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12–2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 – 5.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6–5 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . —60 . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . —18 . . . . 8 .
ערשטע זייט פון טיטעל־שורה... אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.